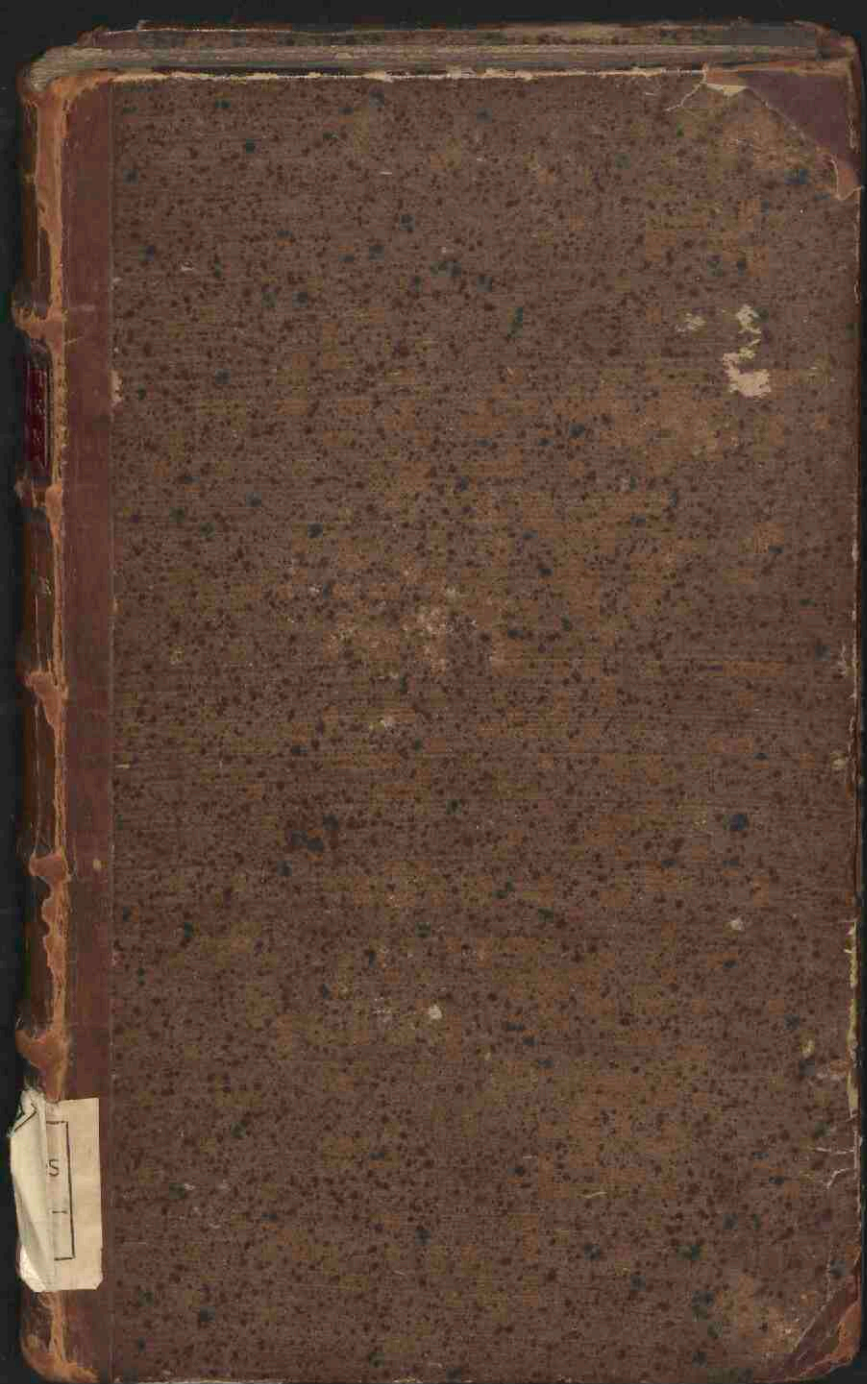

Natuurkundige lessen, door proefneemingen bevestigd, tot opheldering van allerley dagelyks voorkomende zaaken

<https://hdl.handle.net/1874/355836>

S

1. Joseph is 6 vol
Parise of France man

2^d.16

UTRECHTS
UNIVERSITEITS
MUSEUM

No. 31 12

STICHTING
UTRECHTS
UNIVERSITEITSMUSEUM

2.10

C 10 NOL 12 # 049

REGISTER

OP ALLE DE DEELEN

DER

NATUURKUNDIGE

LESSEN

VAN DEN HEER ABT

NOLLET,

In Leven

Lid van de Koninklyke Akademie der Weetenschappen van Parys en van de Koninklyke Societeit van Londen.

te UTRECHT

By SAMUEL DE WAAL,
Boekverkoper.

Op den hoek van de Lynmarkt
en Maartensbrug, 1772.

R. E. T. E. R.

TO THE

MEMBERS

OF THE

ASSOCIATION

OF

...

...

...

...

...

...

...

...

...

B E R I G T

van den

BOEKVERKOPER.

DE Natuurkundige Lessen van den Heer Nollet voor eenigen tyd in het Hollandsch vertaald, by den overledenen Boekverkoper C. van Tongerloo uitgegeven, door inkoop magtig geworden zynde, oordeelde ik den liefhebberen der Natuurkunde, by welke dit werk te regt zoo hoog geschat word, geen ondiensst te doen; met een register op het geheele werk door eene bekwaame en des kundige hand opgesteld aan te bieden! De rykheid der stoffe schein zulks eenigzints noodzakelyk te maaken, voor al

voor zulken, die de redeneeringen en Proefneemingen, door eigen ondervinding gaarne zoeken te staa-ven; Hierom is dit register zoo ingericht, dat men onder het woord van eene zaak, alles by elkander vind wat dat die zaak betrekkelyk is; en dus als 't waare een beknop-te ontleding van dezelve heeft; wyl het bekend is, dat by voor-beeld de *Ligtstraalen* verscheiden, eigenschappen hebben, als van *breekbaarheid*, *weederomkaatzing*, dit alles is onder het *articel* van *Ligtstraalen* gebragt, en deze ei-genschappen weder onder hunne eigen *Articels*, zoo dat men de steeds lastige verzendingen naar andere *Articelen*, niet te wagten heeft, ook zyn de deelen niet met A. B. C. &c. maar met *Romein-sche* en de *Stukken* met gewoone talletters aangewezen, en de aan-merkingen des vertaalers op hun-ne plaats aangeteekend door *aanm.*

De graagte waar mede dit werk
by

by onze Landsgenooten ontfangen is, heeft my doen besluiten om ook de andere werken van dien Franschen geleerde te laten vertaalen. Bestaande in zyne *Brieven, naspooringen, en proeven der Electriciteit*. En dewyl in onze dagen de Natuurkunde dagelyks met nieuwe proefneemingen verrykt word, zal men in deze vertaalingen veele *Proeven* en werktuigen vinden, welke men in het werk van den Heer NOLLET te vergeefs zoeken zoude; by voorbeeld de nieuwe proeven der *Electriciteit* in het Lugtledige, de werktuigen zedert eenige Jaaren, tot de Electriche Proefneemingen gebruikt, dat nieuwe Electricceertuig met de platte schyf en het voornaamste dat de Heeren *Franklin, Musschenbroek* &c. dien aangaande gemeld hebben; om dus zoo veel mogelyk de historie der *Electriciteit* volledig te maaken, als eene der gewigtigste stukken der

bedendaag sche natuurkunde, zullen-
de alles met dezelve letter en op
het zelve formaat als de natuur-
kundige lessen uitgevoerd worden,
en de noodige afbeeldingen cierlyk
in het koper gesneden, en dus
geene kosten gespaard worden,
om den Lezer genoeg te geven.

REGISTER

op de

NATUURKUNDIGE

LESSEN

Van den Heer

NOLLET

A a

Aantrekking en afstoting der electriciteit
zyn gelyktydig VI. 2. 229.

Aarde is niet klootrond II. 1. 214.

— (de middellyn der) van den Eve-
naar, is langer dan van den as. II.
1. 218. Waarneeming van RICHER
daarontrent. 383.

— onderzoek op deszelvs gedaante II.
1. 384.

— haare gedaante berekend van HUI-
GENS II. 1. 386. van NEWTON 387.

— deszelvs verscheiden gezigtstanden
VI. 1. 81.

A

Aer

Aarde haare Loopkring legt in het vlak
der Zonne weg IV. 1. 110.

— is een hoofd dwaalstar VI. 1. 64.

— haare dagelyksche omwenteling VI.
1. 124. verschynzelen daar uit vol-
gende 127.

— is byna kloottrond VI. 1. 129.

— word beurtling bescheenen VI. 1.
130.

— haare rondheid belet ons ver te zien.
VI. 1. 131.

— haare aspunten VI. 1. 137.

— evennagtlyn VI. 1. 139.

Aardbol loodregte VI. 1. 143.

— schuifze VI. 1. 149.

— — — — haare dagelyksche omwen-
teling VI. 1. 151. verschynzelen
daar door veroorzaakt VI. 1. 153.

— schyn vertooningen door haar draai-
jen VI. 1. 155.

— (evenwydige) wat is VI. 1. 150.
schyn vertooningen door haar draaijen
VI. 1. 157.

Aardbol haare jaarlyksche beweging VI. 1.
160.

Aardbeving deszelvs oorzaak III. 2. 103.

Aardwerk berst door het vuur en waarom
IV. 2. 519.

Ad Af As

Adembaaling hoe geschied III. 2. 130.

— — (verschil der) in Jonge en
volwasse Dieren III. 2. 144.

— — (belemmerde) in eene verdik-
te Lugt III. 1. 151.

Afstreksels werken als ontbindingen I. 1.
31.

As van het oog wat is V. 1. 170.

Atomi zyn twyffelachtig I. 1. 15.

Ba Be.

Bal (yvoren) verliest in het water meer
van zyn gewigt dan een looden II.
2. 640.

Ballen (twee) wegen evenveel in het zelve
vocht doch verschillen in verschei-
den II. 2. 644. 645.

- Barometer* deszelvs gedaantens II. 2. 566.
 ——— van TORNELI II. 2. 567.
 ——— verschillende hoogtens in ver-
 schillende plaatzen. III. 2. 242.
- Bergen* derzelve hoogte gemeeten door den
 Barometer III. 2. 255.
- Beweeging* (eeuwig duurende) is onmoge-
 lyk I. 2. 540.
- (aard en natuur der) I. 1. 259.
 ——— deszelvs hoeveelheid I. 1. 268.
 ————— wetten. I. 1. 281. 282.
 ——— (enkele) wat is. I. 1. 281.
 ——— (gelykvormige) I. 1. 266.
 ——— versnelde I. 1. 267.
 ——— zamengestelde II. 1. 1.
 ——— ——— ——— haare wetten II. 1. 1.
 ——— ——— ——— voorbeelden II. 1. 23.
 ——— ——— ——— opgehelderd II. 1. 339.
 ——— op een gezigtshock van 20° is
 onzichtbaar V. 1. 185.
 ——— van het oog of voorwerp is het
 zelve V. 1. 186.

Beweeqing regt naar ons toe of van ons af
is onzichtbaar V. 1. 157.

— in kromme lynen wanneer on-
zichtbaar V. 1. 188.

Beweegkrachten hoe de strydige werken II.
I. 3.

— — — ongelijke werken II. 1. 4.

— — die eenen hoek maaken II.
I. 5.

— — vernietigen elkander als zy
gelyk zyn II. 1. 15.

— — (ongelyke) hoe werken III.
I. 16.

— — (schuinsche) hunne ontbin-
ding II. 1. 345.

— — in de werktuigkunde III.
I. 10.

— — — — derzelver maat in
Menschen, Paarden. III. 1.
4. in aanm.

— — veranderlyke in veeren en
vallende ligchamen III. 1. 12.

Bl Bo

Blaasbalgen hun zamenstel in de scheikunde
IV. 2. 744.

A 3.

Blijz

Blixem wat is IV. 2. 458.

Blixempoeder IV. 2. 674.

Blixemgoud IV. 2. 675.

Bok wat is in de werktuigkunde III. 1. 288.
berekend 290.

Bol lugtledige is ligter dan met lucht III.
2. 25.

— (glazen geelectriseerde) een vinger
voorgehouden VI. 2. 203.

— — — geeft sterk licht V. 1. 449.

— — — heeft een brandpunt doch
brand niet V. 1. 454.

Balletjes van kurk of glas, door niet elec-
trische Ligchaamen aangetrokken.
VI. 2. 112.

Bordpapier (tweekleurig reepje) door een
Prisma gezien V. 2. 528.

Botzing rechtstreeksche op eene vierkragti-
ge oppervlakte I. 2. 410.

— tegen verplaatsbaare beletzelen I.
2. 440.

— rechtstreeksche deszelys werking I.
2. 441.

Botzing word in de natuurkunde alleen door Proeven bewezen I. 2. 447.

— van een ligchaam zonder veerkracht I. 2. 449.

— tegen een rustend ligchaam *ibid.*

— (snelheid der) is de helft kleiner wanneer de inhoudt der Ligchaamen gelyk zyn I. 2. 452.

— (snelheid der) is de helft kleiner wanneer de plattingen even groot zyn I. 2. 453.

— der ligchaamen, die volgens den zelveu streek bewoogen worden I. 2. 465.

— wanneer de inhouden als 3. en 6. en de inhouden gelyk zyn I. 2. 467.

— van regtstreeksche strydigbewoogen ligchaamen I. 2. 475.

— — — — — wanneer de snelheden en inhouden gelyk zyn. I. 2. 477.

— — — — — wanneer de inhouden en snelheden ongelyk zyn I. 2. 477.

— der veerkrachtige Ligchaamen I. 2. 487.

- Botzing* deszelys uitwerkzel wanneer het eene ligchaam in rust is. I. 2. 490.
- — — wanneer de inhouden gelyk zyn I. 2. 492.
- — — wanneer het botzend ligchaam grooter van inhoud is I. 2. 494.
- — — wanneer het botzend ligchaam kleiner van inhoud is I. 2. 497.
- van regtstreeksch strydig bewoogen ligchaamen I. 2. 509.
- op een week ligchaam I. 2. 404.

Br

- Brand* konstige manier van die te blusschen IV. 1. 133.
- Brandglas* van TSCHERNHAUSEN IV. 2. 498.
- — — deszelys uitwerkzelen IV. 2. 482.
- Brandpunten* zyn zoo veele als 'er soorten van stralen zyn in eene glasclyf V. 2. 590.
- — — der roode stralen verder van het glas, dan der blaauwe. V. 2. 593.

Brand-

- Brandfchilderen* hoe geschied. IV. 2. 742.
- Brandspiegel* deszelvs uitwerkzelen IV. 2.
479.
- — van goudpapier IV. 2. 485.
- — — stroo, *ibid.*
- — van ARCHIMEDES was het uit
een stuk IV. 2. 487.
- — van losse platte spiegels IV. 2.
491.
- — van BUFFON. IV. 2. 493.
- Brandstoffe* de eene beter dan de andere
IV. 2. 709.
- Breedte* (evenaars) der Hemelligten VI. 1.
147.
- Breekbaarheid* der straalen, werktuig tot
het zelve V. 2. 54.
- — — proef daar ontrent V. 2. 501.
- — — is eene vaste eigenschap der
ligtstraalen V. 2. 532.
- — — der lichtstraalen houd stand
by alle weerkaatzingen V.
2. 532.
- Brillen* (uitvinding der) V. 2. 759.
- — voor een of twee oogen V. 2. 764.

Brillen glazenplatte V. 2. 766.

— moeten geschikt zyn na de oogen V. 2. 767.

Bronnen (Beurthoudende) I. 1. 101.

— op het hoogst der Bergen II. 2. 497.

— (oorsprong der) IV. 1. 13.

— in dezelve heeft een omloop van water plaats IV. 1. 14.

Buis (eene gevreeven glazen) geeft een krekend geluid VI. 2. 13.

— (geelectriseerde) trekt koper en wasch niet even eens aan VI. 2. 127. aanm.

— open geelectriseerd geeft zwakker vuur dan een geslooten VI. 2. 127.

Buisje (haer) wat is II. 2. 705.

— — deszelvs eerste eigenschap II. 2. 708.

— — — tweede eigenschap II. 2. 710.

— — — verscheidene gevoelens over deszelvs eigenschappen II. 2. 714.

C.

Circels der breedte wat zyn. VI. I. 143.

Compas (uitvinding van het) VI. I. 137.

— (beschryving van het) VI. I. 319.

— (zak) VI. I. 322.

— (miswyzing van het) VI. I. 324.

— — is veranderlyk VI. I.
326.

Da

Dag en Nagt even lang onder den Eve-
naar VI. I. 168.

— — onder de aspunten VI. I. 168.

— hoe lengt en kort buiten de Keer-
kringen VI. I. 168.

— en nagt wanneer even lang VI. I. 169.

Damp, wat is IV. I. 101.

— deszelvs hitte IV. I. 104.

— ongemeene uitzetting IV. I. 105.

— gemaakt uit een waterdruppel hoe
zig uitzet IV. I. 107.

Damppomp wat is IV. I. 118.

Damp

Dampomp blaast het vuur aan IV. 2. 747.

— uit een windbal heeft geen lugt
IV. 2. 748.

Dampkring wat is III. 2. 233.

— — — — — tweezints beschouwd III. 2. 236.

— — — — — (rust van den) *ibid.*

— — — — — deszelvs vloeibaarheid III. 2.
238.

— — — — — drukking gelyk die van al-
le andere vloeistoffen III.
2. 240.

— — — — — drukking bewezen door
den Barometer III. 2. 243.

— — — — — drukt na de hoogte van haar
Colom III. 2. 243.

— — — — — (zwaarte van den geheelen) III.
2. 251.

— — — — — deszelvs hoogte berekend III.
2. 258.

— — — — — — — — — — — door het sche-
merligt III. 2. 264.

— — — — — (Electrische) V. 2. 237.

Dauw (avond) wat is III. 2. 280.

— (morgen) — — — — — III. 2. 282.

- Dauw* (plant-) wat is III. 2. 283.
— kragten van den III. 2. 284.
— (schadelykheid van den) III. 2. 287.
— (byzondere eigenschap van den) III.
2. 291.

De

- Deelbaarheid* wat is I, 1. 7.
— is in alle ligchaamen I. 1. 8.
— wezentlyke I. 1. 17.
— proeven derzelve I. 1. 18-25.
— ingebeelde en wezentlyke I.
1. 156.

- Deeltjes* (oorspronkelyke) I. 1. 9.
— (fyne) worden uit het aardryk op-
gheeven I. 1. 37-40.

Deiling der Ligchaamen tot de uiterste fyn-
heid waarom onmogelyk I. 1. 10.

Deur door een kogel getroffen word niet
bewoogen I. 1. 251.

Di

Dierriems ligt VI. 1. 62.

Diert-

Diertjes in waterige aftrekszelen I. 1. 76.

— in azyn I. 1. 78.

Dieren zwemmen beter dan menschen en
 waarom II. 2. 659.

Dichtheid der Ligchaamen I. 1. 156.

Do

Donder wat is IV. 2. 452.

Dondersteenen zyn 'er niet IV, 2. 466.

Doofheid dragelyker dan blindheid III. 2.
 393.

Doorschynenheid wat is V. 2. 657.

Doorwaseming der dierlyke Ligchaamen I.
 1. 21.

— — — — — proefneming van *Sanctorius*
 I. 1. 122.

— — — — — is sterker in de Zomer I. 1.
 127.

Dr

Draad van een Zyworm deszelvs fynheid
 I. 1. 53.

— — — — — spin deszelvs fynheid I. 1.
 54, 55.

DREBBEL wie geweest is IV. 2. 575. aanm.

Drinken der vogelen en viervoetigen
Dieren II. 2. 580.

E.

*E*b en vloed VI. 1. 259.

Echo wat is III. 2. 383. deszelve's eigen-
schappen plaats III. 2. 385.

Ei

Eieren hoe versch te houden I. 1. bl. 132.

— Philosophische wat zyn. IV. 2. 772.
oorzaak van hun springen 773.
Langzaam koud geworden springen
zy niet 775.

Ei

Electriciteit (natuurlyke en konstige) VI.
2. 3. hebben beide eene werk-
tuiglyke oorzaak. 9.

— onlangs ontdekt VI. 11. 5.

— verdeeling der Schryvers VI.
11. 7.

Electrique stof wat is VI. 1. 18. is onge-
meen veerkragtig 12.

Elec-

Electrique brengt licht en vuur voort. VI.
2. 22.

Electriciteit ligt en vuur zyn dezelye stoffe.
VI. 2. 30.

— en vuur beide verwekt door
vryving. *ibid.* hunne sterkte e-
venredig aan de digtheid en
veerkragt der Ligchaamen. 32.
Werken in metaal beter dan in
andere ligchaamen. 34. bewee-
ger vryer in een digt dan in
een gl. ligchaam. 38.

— heeft reuk en couleur. *ibid.* 42.
in lak, zwavel, glas geeft een
zeer flauw licht. 44. in vette
stoffe doet zy ligte ligchaamen
naauwlyks beweegen. 46.

— dringt niet even vry in alle
ligchaamen. 47. zet de ligchaa-
men niet uit. 50. is in aller-
hande gevreyen ligchaamen.
57. behalven in metaalen en
dieren. 59.

— door mededeeling. 86. maakt
zommige ligchaamen zeer elec-
trick. 90. is meer dan 1200
voet verte leiden. 96 en 339.
en volgt den leider altoos. *ibid.*

Elec-

Electriciteit deszelfs gewoone kenteekenen.
VI. 2. 107.

— aangemerkt als een uiterlyke
werking. 103.

— deszelfs gewoone kenteekenen
en trappen vry onzeker. 136.

— door een Klokspel vertoond.
141.

Electrometer. 143.

Electriciteit duuring deszelfs in den leider
148. het langst in glas. 150.

— in het lugt ledige. VI. 2. 154.

— door wryving en mededeeling
dezelfde. 154.

— heeft een algemeene oorzaak.
156. en werktuigelyk begin-
zel. 158. deszelfs beweegstreck.
161. is een regte lyn. 164.
Profn. 165.

— beweegt zich niet kringsgewy-
ze. 167.

Electriciteit schiet uit het ligchaam en verspreid zich. VI. 2. 170. *Proefn.* 171.

———— geeft uitvloeizels. 176.

———— door een zwavelbol verwekt, dryft de ligchaamen opwaards. 179. *Proefn.* vertoond ook Ligt kwaltjes. 180. *Proefn.* 182. blaast den rook van een kaars weg. 182. is dezelve als die met glas. 185.

———— vloeit uit alle Ligchaamen. 188.

———— sneld den loop van vochten. 199.

———— schiet uit de ligchaamen naar het glas. 205.

———— vloeit met twee stroomen door den leider. 262.

———— in eene vrystaande bol, gaat over in den wryver. 264.

Electriciteit deszelve oorzaak, is geen geheim meer. VI. 2. 273.

— deszelve aantrekking is van groot belang. 285. oorzaak. 288.

— Ligchaamtje word van de buis afgestooten, en door Lak en Zwavel aangetrokken. 301.

Electrische stoffe deszelve loop in twee lichaamen waar van het eene gelectriseerd is. 334.

— aanstotingen en afstotingen kunnen door eene enkele stoffe niet verklaard worden. 312.

— lichaamen door mededeeling waarom *vry* moeten zyn. 320. 327.

— draaden in en buiten een glazen Bol. proefn. 329. oorzaak 330. 331.

— Ligch amen worden niet alle op dezelve wyze gelectriseerd. 333.

Electriciteit verhinderd door vochtigheid. VI. 2. 343. vermeerderd de doorwaaseming. 345. en waarom. 348.

————— by de ouden onbekend. 353. alleen uit verschynzelen gekend. 354.

————— oorzaak der ontbranding. 356, der kwastjes. 357. is een voelbaar vuur. 360.

————— verdwynt by liet trekken der vonken. 364.

————— oorzaak der vonken. 368.

Electrisch Loopvuur van vonken 373

————— kronkel vuur over verguld papier. 376.

————— vinger steekt wyngest aan. 378.

————— schok 383. in dezelve word de *Electrische* stoffe van twee zyden gebott. 384.

Electrisch schok met een lugtledige fles.
VI. 2. 406 407. *aamm.*

— — — — — ligt, aan scherp gepunte lig-
chaamen. 417.

— — — — — vuur is hoofdstoffelyk IV. 1.
276.

F.

*F*ontein van Hero. III. 2. 94.

Fornuizen doortocht der Lucht in dezelve
IV. 2. 745.

Ge

*G*eeft van Salpeter en Terpentyn olie,
wat geeft. IV. 2. 400.

Geld in een notendop gesmolten. IV. 2.
617.

Geluid wat is. III. 2. 320.

Geluid gevend ligchaam III. 2. 322.

Geluid is niet aan houdend. III. 2. 335.

Geluid der vloeistoffen. III. 2. 337.

— word niet gehoord in het ydel. III.
2. 344.

— word niet voortgezet door synere
vloeistoffen. III. 2. 347.

— word voortgezet door vaste Lig-
chaamen. *ibid.*

— — — — water. III. 2. 354.

— deszels snelheid hoe te meeten. III.
2. 357.

— (maat en eigenschappen der snel-
heid van het) III. 2. 360.

— in eene verdikte Lucht hoe te mee-
ten. III. 2. 364.

— — — — is sterker. III.
2. 367.

— (Proefneemingen over het sterker
worden van het) III. 2. 369.

— (verzwakking van het) III. 2. 371.

Geluid by koud weêr sterker III. 2. 373.

— en geraas zyn onderscheiden. III. 2. 393.

— al te sterk verdoofd. III. 2. 400.

— niet dubbeld maar enkel in beide ooren. III. 2. 444.

— van kookende boter, en vet. IV. 2. 666.

Geluiden (onderscheid der) III. 2. 407.

Geluid meter III. 2. 422.

Gesterntens wat zyn. VI. I. 32.

— van den dieren riem. VI. I. 33
in *Aanm.*

— noorder hemel. VI. I. 35.

— zuider hemel. VI. I. 36.

— nieuwe van den *Abt la Caille* VI. I. 37. *aanm.*

Gevoel eerste en algemeen zintuig. I. 1. 206.

Gewaarwoording in den mensch wat is. I.
I. 200.

————— in de dieren. I. 1. 202.

————— gevoelens van Descartes
ibid.

————— verschillen in verschillen-
de, en in dezelyde men-
schen I. 1. 236.

————— in het zien, waar geschied.
V. 2. 715.

Gewassen hun rotten en broeijen. IV. 2.
430.

Gezigt einder wat is VI. 1. 134.

————— natuurlyke en zichtbaare VI. 1.
135

————— deszelvs aspunten. VI. 137.

Gezigt stralen kruiffen elkander V. 1. 152.

————— hoek wat is V. 1. 154.

Gezigt (van het) hangt de grootste der voorwerpen af V. 1. 154.

— is grooter of kleiner na den afstand. V. 1. 156.

— kenmerk van deszels grootte V. 1. 159.

— door konst vergroot, toont de voorwerpen grooter V. 1. 199.

Gifting en opbruising. IV. 2. 385.

— in het ydel is gevaarlyk III. 2. 173.

Glas tot reepen gesneden IV. 2. 517.

— is de beste electriseerstof. VI. 2. 61.

— word door wryven beter om te electriseeren VI. 2. 64.

Glazen bol voor de electriciteit deszels grootte VI. 2. 66.

— gedaante VI. 2. 67.

— dikte VI. 2. 69.

Glazen bol manier van wryving VI. 2. 70.

— — — — — kragt van wryving *ibid.*

Glazen (platte) geven geen brandpunt V.
I. 420.

— — — — — (dikke doen het voorwerp nader
schynen V. I. 421.

— — — — — schuinsen van ter zyden ge-
zien verplaatzen de voor-
werpen V. I. 429.

Glazen met ruitjes V. I. 430.

— — — — — holronde derzelve uitwerkzelen
V. I. 479.

— — — — — verkleinen de voorwer-
pen V. I. 480.

— — — — — doen de voorwerpen na-
der byzien. V. I. 482.

— — — — — aan de eene plat. V. I.
485.

— — — — — bolronde hoe gevormt V. I.
453.

Glazen vergrooten de voorwerpen V. 1.
460.

Glaasjes (holle) hun gebruik en werking.
V. 2. 769.

Glimworm (eigenschappen der) V. 1. 43.

Goud deszels rekbaarheid. I. 1. 46.

— — — — — deelbaarheid I. 1. 47.

Gouddraadtrekken I. 1. 50.

Ha. He.

Hairbuisjes (de) maaken een uitzonde-
ring op de wetten der water-
weegkunde, II. 2. 704.

— — — — — (denkbeeld der) II. 2. 705.
derzelver groote en gedaante 706.

— — — — — in eenig vogt gedompeld II.
2. 707.

— — — — — (eerste Eygenschap der) 708.
tweede 709.

Haard-

Hairbuisjes (indompeling van) van verschillende grootte II. 2, 710.

————— (derde Eygenschap der) 711.
vierde 711.

————— (de verschynzels der) door de aantrekkings kragt verklaart II. 2. 739. nader onderzoek van die verklaring 741. gevoelen van de Heer *Jurin*, zyn proeven 743. tegenproef 745. antwoord 746. gevoelen van den Heer *Clairaut*, 749. besluyt, en gedagten van de Heer *Nollet*, 751.

————— (de verschynzels van dampen, en uytwaasseringen door de) opgelost II. 2. 760.

Hand (geelectrificeerde) trekt bladgoud aan VI. 2. 124.

Hardheid (trappen van) in de Lighaamen II. 2. 773.

————— (denkbeeld van) 774.

Hardheid (de) hangt niet af van het groot
maar genoegzaam getal der wel-
geschikte deeltjes II. 2. 804.

Hefboom wat is III. I. 25.

— hoe veel soorten 'er zyn III. I. 27.

— berekening van deszelvs vermo-
gen III. I. 29.

— werktuig tot deszelvs proeven III.
I. 32.

— regel voor deszelvs evenwigt III.
I. 37.

— deszelvs kragten berekend III. I.
39. *Aanm.*

— gebruik III. I. 45.

— schuinsche kragt aan dezelve III.
I. 56.

— deszelvs loodregte kragt de sterk-
ste III. I. 58.

— schuinsche kragt de zwaarste III. I.
62.

Hefboom regel voor de schuinsche kragten
III. 1. 70.

———— kromme III. 1. 72.

———— tot een regte gebragt III.
1. 73.

Hemel vertoond zich blaauw en waarom.
VI. 1. 23.

Hitte der Metaalen door het slaan IV. 2.
360.

———— van goud en lood door drukking
IV. 2. 361.

———— van een Kanonskogel waardoor ver-
oorzaakt IV. 2. 365.

———— by 't olie slaan IV. 2. 370.

———— door wryven der handen. IV. 2.
373.

———— van wyngest met water IV. 2. 375.

———— neemt van smelting tot koking toe
IV. 2. 668.

Hoo. Hog.

Hooren hoe geschied III. 2. 399.

— — door den mond III. 2. 400.

*Hoorn*tjes voor hart hoorende III. 2. 405.

*Hoorn*zilver wat is IV. 2. 355. *Aanm.*

*Hoorn*vlies wat doet V. 2. 694. wanneer
verhevener word V. 2. 706.

*Hoo*y oirzaak van deszelys broeyen IV. 2.
433.

Hout tegen elkander gewreeven geeft vuur
IV. 2. 344.

— heeft veel brandbaare stoffe in zig
IV. 4. 343.

*Hout*werk (het scheuren van het) rede.
I. I 113.

— — — (van het) krimpen I. I. 115.

Hoek-

Ho.

Hoeklyn is de maat der snelheid in de samengestelde beweging II. 1. 7.

— toont de loopstreek van het Ligchaam II. 1. 10.

Hoek (streek) snelheid van het ligchaam als die recht is II. 1. 8.

— stomp of scherp is. *ibid.*

Ia.

Jaar (zonne) VI. 1. 193.

— gemeen *ibid.*

— (schrikkel) VI. 1. 194. order der 197.

— telling juliaansche. VI. 1. 195.

— gregoriaansche VI. 1. 195-196,

Jaer

Jaar getyden VI. 1. 204. tusschen en buiten de keerkringen VI. 1. 205. by de aspunten VI. 1. 207.

Inkt synpathetische I. 1. 137.

— (schryf) hoe gemaakt V. 2. 666. 669.

Jupiër

Jupiter (wagters van) hunne verduistering; VI. 1. 73. waar toe dienstig. VI

Insecten komen niet uit verrotting voor I. 1. 81-84.

Ka.

Kaerffemaken hoe geschied IV. 2. 665.

Kaars (verschynzelen van eene brandende) IV. 2. 688.

Kacchel zonder rook IV. 2. 745.

Kamer, (donkere) uitvinding V. 2. 774. draagbare 775. van NOLLET V. 2. 778.

C

Ka

Katrol wat is. III. I. 131. aart en werking
der *Katrol*. III. I. 134.

— is een hefboom van de eerste soort.
III. I. 137.

— deszelsv kragt vermeerderd na den
afstand van het beweegpunt. III. I.
139. kragt van deszelsv beweegpunt.
III. I. 141.

— schyf slang gewyze III. I. 145.

— als een hefboom der tweede soort
aangemerkt. III. I. 148.

— deszelsv beweegkragt draagt de helft
van den weerstand, in evenwydige
streeklynen. III. I. 151.

— (vaste) aan een beweegbaare ge-
voegt. III. I. 151.

— met een derde, en vierde vermeer-
derd. III. I. 157.

Ke.

Kegel dubbele is een hellend vlak. III. I.
198.

Klan-

Kl.

Klanken bestaat uit byzondere svingeringen
der snaar III. 2. 330.

— der Klokken, en schellen. III. 2.
333.

— deszelvs belemmering. III. 2. 335.

— oorzaak van hun onderscheid. III.
2. 429.

Kleuren giffing van DESCARTES over derzel-
veroorzaak. V. 2. 490.

— welke ligft verschieten. V. 2. 653.

— een kenmerk der ligchaamen. V.
2. 493.

— derzelver onveranderlykheid ge-
toeft. V. 2. 550.

— zamen gestelde V. 2. 562.

— (enkele) derzelver beeltenissen zyn
teend. V. 2. 565.

Kleuren (zamengestelde) zyn langwerpig.
V. 2. 566.

— door een *Prisma* gezien. derzelver
verschynzelen. V. 2. 576.

— van de zon op een glas water. V.
2. 587.

— op diamanten. V. 2. 588.

— zyn gewaarwordingen. V. 2. 741.

Kleur veranderingen. V. 2. 640.

— — — door lucht. V. 2. 650.

— — — gifting. 653.

— waar door verschiet. V. 2. 643.

Klok denkbeeld van deszelvs maakzel. III. 2.
325.

— deszelvs vormverwisseling, als zy ge-
slagen word. III. 2. 326.

Kn.

Knapglaasjes met water IV. 1. 117.

Knaap-

Knaptraanen reden van hun springen. IV.
2. 768.

Ko.

Koevoet is een hefboom van de eerste soort
III. 1. 46. 47.

Kogel (een) draagt verder, dan het zelf-
de gewigt in Hagel. I. 2. 314.

— draagt over 't water, zo ver als el-
ders I. 2. 215.

— zeer schuins in 't water geschooten,
stoot' er op af. I. 2. 398.

— (Kanons) de kracht van den kogel
hangt ten deelen af, van de lengte
van het geschut. I. 2. 505. grootste
terugstooting *ibid.*

— deszelvs werking op dikke muuren.
I. 2. 460.

— — snelheid. I. 2. 503.

Kogel daald zoo dra hy uit het geschut komt. II. 1. 40.

— waterpas en loodregt teffens gedreeven maakt een kromme lyn. II. 1. 45.

— oorzaak van deszelfs heet worden IV. 2. 365.

Koleur van karmyn, verspreid zig door een groote veelheid water I. 1. 42. wonderbaare syne verdeeling van 't zelve. 43.

Kolven afgeleid uit de leer der Botzing. I. 2. 464.

Kopere Blaadjes en yzer vyzel worden in sterk water ontbonden. I. 2. 24-27

Kool (een Gloeiende) tusschen twee spiegels brandt op een verre afstand. V. 1. 317.

Kaking de hoogste trap van vloeibaarheid en hitte. IV. 2. 664.

— is een uitwerkzel van 't vuur. 665.

Koking van nieuwe wyn en ongeleschte.
Kalk. IV. 2. 672.

Koorde danzer, hoe zyn zwaarte punt houd.
III. 1. 201.

Koude door konst gemaakt. IV. 1. 205.

— van het ys geeft damp. IV. 1. 210

— door salpeter is niet groot. IV. 1.
219.

— doet het uitgezette metaal inkrim-
pen. IV. 2. 532.

— op de berg toppen. V. 1. 296.

Kr.

Kraan is een windas. III. 1. 181. 298. be-
rekening ibid.

Kragten doode, en levende. I. 2. 271.
gevoelen van LEIBNITZ ibid. voor
en tegen gesproken ibid. 274.
275.

Krimpen (het) en krom worden van beschotten, en planken. I. 1. 115.
 uitwerk: van de olye verf, yernis
 daar tegen *ibid.* 116.

— van wolle stoffen enz. III. 1. 277

Kringen (dag) der zonne hoe loopen. VI.
 1. 174.

Ku.

Kurk (een stuk) en een stuk metaal blyven
 vast aan een. II. 2. 778.

Kuikens door meft uitgebreid, IV. 2. 436

Kw.

Kwastjes ligt aan de Leider IV. 2. 235 en
 286.

Kwik (de) van den baromeeter stuit op de
 buis, en kanze brecken. II. 1. 195.

— (een lyn) staat tegen omtrent 12
 toeses lugt. III. 2. 245.

Kwikzilver dringt door leder. I. 1. 119.

Kwik-

Kwikzilver ryft niet, in een geelectriseerde thermometer VI. 2. 49.
geelectriseerd Glas 84.

— ryft hooger in een barometer aan den voet, dan aan den top, van een berg II. 2. 557.

— moet van boven geen drukking hebben. II. 2. 558;

— maakt evenwigt met de Lucht. II. 2. 561.

— ryft en daalt in den Barometer. II. 2. 563.

— Colom van $27\frac{1}{2}$ duym, is een evenwigt met de Lucht. II. 2. 574.

— (verschynzel van kookend) IV. 2. 644.

Ky.

Kykkasjes V. 2. 786.

— met holle spiegels. V. 2. 789.

C 5

Kyk-

Kykkasjes met platte spiegels V. 2. 791.

— met een schuinze spiegel V. 2.
792.

La.

Laan (een) scheidt aan haar eind, nauwer en langer V. 1. 166.

Langronde kromme lyn wat is. II. 1. 127.

Langte Graaden van, VI. 1. 144.

Lc.

Leeden der dieren aangemerkt als hefbomen. III. 1. 54.

— (het bevriesen der) IV. 1. 201.
herstelling derzelve ibid.

Leider (geëlectriseerde) steekt wyngest aan VI. 2. 22.

— metaalen zyn de beste. VI. 2. 92.

— inhoud der oppervlakte VI. 2. 99.

Lei-

Leider gedaante VI. 2. 101. kan uit stukken bestaan *ibid.* moet volkomen vry zyn 103.

Li.

Lighaam (geen vast) is volkomen veerkragt-
tig, of geheel zonder veerkragt,
I. 2. 420.

— by veerkragtige heeft weerstui-
ting plaats. 428.

— in het rond bewoogen, ontsnap-
pen, volgens hunne haallynen
II. 1. 56.

— in een kromme lyn bewoogen heb-
ben een middelpunt schuwende
kragt II. 1. 62.

— (een) door waterpas en een lood-
regt werkende kragt bewoogen
beschryft een kromme lyn II. 1. 38.

— 't eene beweegbaarder als 't an-
dere I. 2. 242. opgehelder door
voorbeelden I. 2. 243.

Lig-

Ligbaam (denkbeeld van een volmaakt hard) II. 2. 795.

— een digter kan 't Licht vryer doortogt geeven V. 1. 374.

Ligbaamen derfelver uytgeftrektheid en deelbaarheid I. 1. 6. 7.

— — — — — zelfs in de klynfte ons bekend. I. 1. 8.

— (de deeling der) tot de uiterfte fynheid, is zeer moejelyk I. 1. 10. 11.

— of derzelver eerfte beginzelen ondeelbaar zyn I. 1. 14.

— onverdeelbaare overwogen 15

— worden fomtyds door tuffchen komt van andere ftoffen van een gehouden en met elkindere vereenigt. I. 1, 20-22.

Lighaamen enkelvoudige, en gemengde I.
I. 57-58. derzelver Hart, vast,
vloei, en vlietbaarheid bepaald
I. I. 58-60.

———— (alle) hebben een bepaalde
grootte I. I. 61.

———— derzelver inhoud, omtrek, ge-
daante, en vormbaarheid I. I.
62-63. dog met oneindige ver-
scheidetheid, zelfs in de klein-
ste Lighaampjes. ibid 65 66.

———— (de vastheid der) I. I. 86.

———— is eene onaffcheide-
lyke eigenschap der-
zelver I. I. 88. bly-
kende uyt de weder-
stand dien zy bieden
89. die dikwerf byna
onkenbaar is ibid 90.

———— (ylheid der) heeft in alle plaats
I. I. 106.

Ligbaamen (dierlyke) derzelver doorwaaseming I. 1. 120 is in de slaapzichte, en sommige dieren klyn 123 inden winter gering 124 in den zomer sterker 127

————— derzelver omtrek is groter, dan hun inhoud I. 1. 156 hun digtheid ibid. verdikking, en zamen perssing 159. zonder onderscheid 160.

————— blyven bewoogen, schoon 'er de krachten niet meer op werken I. 2. 29.

————— (deselfde) zyn zamenpersbaar I. 1. 169. wanneer ze hard zyn 170. dog niet als ze vlocibaar zyn ibid. 171.

————— vallen alle evenfnel neder in 't ydel II. 1. 184.

————— gevallen kunnen weer tot deselfde hoogte opklimmen II. 1. 239. 240.

Lighaamen kunnen vallen zonder verspilling II. 1. 256.

Lighaamen ingedompelde verplaatzen een klomp waters van den selve omtrek II. 2. 608.

— worden van alle kanten gedrukt, in rede van hunne diepte en van de soortelyke zwaarte van het vocht 613.

— zwaarder dan vocht zinken, en waarom II. 2. 628.

— vallen door hunne betreklyke zwaarte II. 2. 631.

— wegen alleen met hunne betreklyke zwaarte II. 2. 633.

— (grooter) verliezen meer van hun gewigt, dan een klein II. 2. 639.

— verliezen min of meer in rede van de digtheid der vochten 645.

Lighaamen hunne zoortelyke zwaarte II. 2.
683. Lyft der zelyver 689.

———— (uyt allerley foort van) ontstaat
[door wryving of Botzing vuur
IV. 2. 358.

———— (ligtende) welke zyn V. 1. 49.

———— hunne beweginge tee-
kenen zig in 't oog V.
1. 180.

———— snelheid hoe te beoor-
deelen V. 1. 182.

Lighaamen doorschynende V. 1. 217.

———— wy zien die zelfs niet
V. 1. 223.

———— doen iets tot de kleure V. 2.
614. denkbeeld daar van in
spiegels, glas, water, V. 2.
620.

———— hun kleur waar van afhangt V.
2. 622.

Lighaamen niet electriche toonen blyken
van electriciteit VI. 2. 115.
proefnem. daar ontrent 119.

Lichten (hemel) derzelve onderscheid VI.
I. 20.

Licht (denkbeeld van het) V. I. 6.

— is iets stoffelyks V. I. 7.

— gedagten van DESCARTES over de
lichtstoffen V. I. 11.

— — — — — NEWTON — — — — —
V. I. 13.

Licht verzwakt in rede van de vierkantena
der afstanden V. I. 103.

— door middelstoffen V. I. 128.

— door platte gekleurde Glaazen V,
I. 132.

— neemt de kleur van 't Glas aan
V. I. 133.

Licht neemt de kleur van 't Glas aan en
maakt door yder glas zyn gecolour-
de Cirkel V. 1. 134.

— zonder gekleurde glazen levendiger
V. 1. 135.

— — — verschillende koleuren in het zel-
ve V. 2. 540.

— — — gelykaartig V. 2. 540.

— — — ongelykaartig V. 2. 540.

— — — gemengd maakt een gemengde
gewaarwording V. 2. 743.

Lichtstoffen dezelve als vuurstoffen V. 1.
20.

— — — zyn allom verspreid. VI. 221.

Lichtphosphorus verschynzel van den V. 1.
24.

— — — — — oorzaak van den V. 1.
25.

Lichtphosphorus is ſterker dog korter in
het ydel V. 1. 27.

————— word helderder in brand
door wryving V. 1. 67

Lichtſtraalen derzelve voortgang niet ogen-
blikkelyk V. 1. 67

————— (zuivere) hoe te krygen V. f.
77 Aanmerk.

————— hoe op Spiegels vallen V. f.
235

————— werking voor hunne weerkaat-
zing V. 1. 235.

————— hunne weerkaatzing door vlak-
ke ſpiegels. V. 1. 238.

————— derzelve ſtuithoek gelyk aan
den ſtoothoek V. 1. 240. is
de grond der Spiegelkunde
245.

————— loodregte ſtuiten denzelve
weg terug *ibid.*

Lichtstraalen schuinze maaken den hoek
van weerom kaatzing, gelyk
die der invalling V. I. 242.

————— zyn drie erley V. I. 247.

————— evenwydige op een vlakke
Spiegel V. I. 249.

————— zyn niet vol-
maakt even-
wydig, en
waarom V.
I. 254.

————— wyderende op eene vlakke
Spiegel V. I. 255.

————— naderende V. I. 256.

————— twee hoe aangemerkt V. I.
259.

————— breekt wanneer hy in 't wa-
ter komt. V. I. 364.

————— loodregte heeft geen bree-
king V. I. 365.

Lichtstraalen weergekaatste breekt als hy
uyt het water kooimt V. 1.
367.

— — — — — gaat vryer door 't water dan
door de Lucht V. 1. 376.

— — — — — deszelfs breeking, geschiede
niet door weerkaatzing V. 1.
384.

— — — — — kegel deszelfs top is een Cir-
cel V. 1. 440.

Lichtstraal enkele V. 1. 89.

— — — — — zichtbaare is zamengesteld, *ibid*

— — — — — verwyderende V. 1. 91. 99.

— — — — — naderende V. 1. 92.

— — — — — régt lynsche V. 1. 93. werktuig
tot de proeve.

Lichtstraal loodregte loopt gelyk met den π
V. 1. 441.

Lichtstraal naderende wanneer loodrecht valt 446.

— door een Prisma spreidt zig nyt als een wayer V. 2. 510. is langer dan breed V. 1. 511.

— — — — — spreid zig naar eene streek V. 1. 513.

— door een Prisma op een tweede prisma gevangen V. 2. 518.

— — — — — op gekleurde glazen gevangen V. 2. 521.

— deszelfs gekleurde kringen, afzonderlyk gezien V. 2. 522.

— tweemaal onderschept, en noch eens gebrooken V. 2. 525.

— by gedeeltens weergekaatst V. 2. 534.

- Lichtstraal* blaauwe, eer weergekaatst dan de roode *ibid* 535.
- zommige weerkaatsbaarder dan de andere V. 2. 536 en welke 539.
- eerst op een verheven rond Glas, en naderhand op een *Prisma* gebrooken V. 2. 542. wat uitwerkt 543.
- tot een langwerpig vierkant verbreid V. 2. 542.
- op verscheiden wyze beproeft V. 2. 551. voorzorg daar omtrent 554.
- door een brandglas, is regelmatig en een kleurig V. 2. 556.
- behoud door gekleurde glazen zyn eigen kleur V. 2. 557.
- verft alles met zyn eigen kleur V. 2. 559.

Lichtstraal drie kleuren derzelver nader onderzocht V. 1. 560.

———— door een *Prisma* gebrooken, en op een verheven rond glas gevangen V. 2. 570. word kegel vormig 572. heeft in 't brandpunt geen colour 573.

Lichtkunde V. 1. 82.

Licht kegels zyn volmaakt regt lynig. V. 1. 109.

Lichtkegels kruiffchen zich V. 1. 138.

———— maaken met hun toppen gelyke hoeken. V. 1. 140.

———— hun voetsteun is het oog V. 1. 143.

———— maaken geen gemengde kleuren V. 1. 143

———— schilderen de beeltenissen verkeerd V. 1. 145. Proefnemingen V. 1. 146.

Linnen doek gewreeven geeft licht V. 1. 37. dat licht is waar vuur 39.

Lo.

Lood en Goud door drukking heet gemaakt
IV. 2. 361.

Loodlyn (een) staat altyd, loodregt op de
opvlakte der aarde II. 1. 408.

Lu.

Lucht (vastheid der) door een proef be-
wezen I. 1. 92.

— kan in een gedrukt worden I. 1. 93.
dit belet het vullen, van naauhal-
zige fleschies 95.

— (persing der) in een tafel fontein
I. 1. 99.

— (buiten) waar op die werkt II. 1.
160.

— — — — — maakt de deeltjes los II.
1, 161.

Lucht (de weerstant der buiten) vertraagt den val II. 1. 104. deszelfs bereckening.

————— deszelfs zwaarte door een kwikbuis betoegd II. 2. 551.

————— Coloms oorzaaks deszelfs veranderingen II. 2. 569.

————— deszelfs drukking is oorzaak van 't klimmen der vochten II. 2. 585.

————— perst water, en lucht door leder, en hout II. 2. 586.

————— deszelfs zylingse drukking II. 2. 589. voorbeeld 591.

————— deszelfs opwaards perfsing II. 2. 593. is oorzaak van 't tafel fonteintje II. 2. 595. en van ongelyk gebeende hevels. II. 2. 597.

————— deszelfs drukking op 's menschen lighaam II. 2. 616.

Lucht (buiten) deszelys drukking op vis-
schen II. 2. 617.

————— verpletterd
het lighaam
niet 619.

————— blaas de visschen II. 2. 654.

————— (de synder) of middelstof
erkent II. 2. 786. tegen-
werping 788. beantwoord
790.

————— (de syne) doet het lighaam
dat ze vloeibaar maakt, gro-
ter worden II. 2. 806.

————— drukt even eens als alle voch-
II. 2. 549.

————— deszelys gebruik en voor-
deelen III. 1. 1.

————— (de kragt der) doet de blaa-
zen krimpen 3. 1. 275.

————— is een stoffelyk lighaam III.
2. 6. en een lighaam op
zig zelve ibid. 8.

Lucht

Lucht denkbeeld van deszelvs deeltjes III.
2. 13.

— (droogte der) III. 2. 14.

— (zwaarte der) III. 2. 17.

— (drukking der) III. 2. 39. voor-
beelden 41. breekt de ronde ont-
vangers niet 43. maar platte lig-
haamen 45.

— (veerkracht der) III. 2. 47.

— — — — — is op een berg min-
der III. 2. 49.

— is gelijk aande zaamendrukkende
kracht III. 2. 60.

— zamendrukking III. 2. 51.

— in een fles houd de barometer op een
gewoone hoogte III. 2. 59.

— deszelvs kracht op twee halve bollen
III. 2. 63.

Lucht deszels veerkragt doet een blaas
zwellen III. 2. 78.

— — — — — fles springen III
2. 78.

— (verdikking der) III. 2. 81.

— vermeedering van deszels veer-
kragt, door kokend water III. 2.
122. giffing over de rede 125. at
gemeene regels hier toe 127.

— thermometer van amontons III. 2.
129.

— nodig tothet leven III. 2. 135-137.

— nodiger voor de visschen dan water
III. 2. 143.

— (besmette) gevaarlyk. III. 2. 151.

— (vernieuwing der) noodzakelyk III.
2. 155.

— oorzaak der volkzickte III. 2. 157.

Lucht (zuivering der) door doorzypeling
III. 2. 159.

— in de ligchaamen III. 2. 174.

— door konst gemaakt III. 2. 177.

— (binnen) zet zich uit in blaasjes
III. 2. 183.

— — — deszelvs verbaazende
menigte III. 2. 193.
proctn. met water en
olie 195. met zuiker
199.

— — — dezelve uit de ligchaamen te trek-
ken, door over haaling III. 2. 201.

— — — deszelvs maate in verscheiden lig-
haamen III. 2. 205.

— — — is in een geheel andere staat, dan
de buiten *Lucht* III. 2. 207. gif-
sing van de Heer MACRAN daar on-
trent 209. giffing van de de Heer
NOLLET 211.

Lucht (binnen) in de ligchaamen is tweederlei III. 2. 212.

— beschoud altyd haare veerkragt III. 2. 215.

— is niet zuiver III. 2. 217.

— is oorzaak van 't wind colyk III. 2. 219. oprispingen *ibid.*

— is vervuld met vreemde stoffen III. 2. 274.

— (deeltjes) verschillen in grootte, en veerkragt III. 2. 445.

— (de vochtigheid der) werkt op de ovens der Glasblazeryen II. 2. 440.

Luchtpomp (de) doet de lugt door de schaal van een Ei heen dringen, naar buiten I. 1. 129.

— zelfs dat zy bequaam blyven, om uitgebreid te worden I. 1. 134.

Lucht

Luchtpomp (historie der) III. 2. 20.

———— (beschryving der) III. 2. 21.

Luchtfreeken VI. 1. 108.

Ly.

Lyn (kromme) bestaat uit oneindig veele
regter II. 1. 51.

————— denkbeeld van een in zig
zelve toeloopende II. 1.
127.

————— van mis loopende *ibid.*

————— regelmatig 128.

————— (denkbeeld van een krom-
me) II. 1. 278.

————— (flange) door een werktuig beschre-
ven II. 1. 133.

————— langronde ———— 135.

Lyn langronde is de loopkring der hemelsche
ligchaamen II. 1. 137.

Ma

Manier om een naauwhalzig fleschie met
vugt te vullen I. 1. 97.

Maan kan verduisterd opgaan, terwijl de
zon schynt V. 1. 397.

— schoon verduisterd blyfd zichtbaar V.
1. 398.

— (loop der) VI. 1. 212.

— dagelyksche VI. 1. 215.

— (nieuwe) VI. 1. 215.

— wassende VI. 1. 216.

— volle VI. 1. 217.

— komt dagelyks Later. VI. 1. 219.

— draayd om haar as VI. 1. 220.

E

Maar

Maan flingeringen der VI. 1. 221.

—— Cirkel VI. 1. 223.

—— ouderdom VI. 1. 226.

—— (kringtydsche) VI. 1. 214.

—— (koppelmaand) VI. 1. 214.

Maanligt 't geeft geen warmte zelf niet
door brand spiegels V. 1. 294.

Maan's verduistering VI. 1. 234.

—— verduisterde zichtbaar VI. 1. 236.

Maanden (zonne) VI. 1. 191.

Mc.

Mercurius (schyngeftalte van) VI. 1. 85.

Messen zyn wiggen en zaagen teffens. III. 1.
219.

Metaalen worden door slaan heet IV. 2.
360. de hardste het meest 361.

Metaalen zetten zich uyt door warmte IV.

2. 534.

Metaal word warm door wryving met sagte stoffen IV. 2. 364.

— (yder) heeft eene byzondere graad, van hitte nodig om te smelten IV.

2. 365.

— gemengd smelt eer dan zilver IV.

2. 636.

— gesmolten kookt niet IV. 2. 669.
ten zy'er vogt by komt. 671.

Mi.

Microscop enkele en zamengestelde V. 2.

827.

— (uitvinding van het) V. 2.

828.

— regel van vergrooting, in het enkel microscop V. 2 833.

Aann.

Microscop gebreeken van het enkeld V. 23
835.

———— met drie Glaazen, loop der stra-
len in het zelve V. 2. 837.

———— vereifchten in een goed V. 23
838.

———— behandeling van het zelve V. 23
839.

———— ontdekt een meenigte van zeer
kleine diertjes I. 1. 76.

———— ontdekt de diertjes in 't hooi
water van verfcheide gedaante
I. 1. 77.

———— in den
azyn ge-
lykende
naaraalt
jes ibid
78.

———— in't oef-
terwater
na kar-
pers I.
I. 79.

Mi-

Microscop (zonne) V. 2. 850.

————— toestel en uitwerking
V. 2. 851.

————— (zonne) vertooningen V. 2.
853.

————— berekening der ver-
grooting V. 2. 854.

————— van den Heer NOLLET
V. 2. 855.

Middagboog VI. 1. 144.

Middaglyn (denkbeeld van de) en middag
Cirkel II. 1. 389.

Middelpunts kragten II. 1. 57.

————— werken regtstreeks
strydig II. 1. 58.

————— schuwende kragten II. 1. 66.

————— in wielen,
vuurwerken
II. 1. 68.

Middelpuntschuwende kragten in de schroef
van archimedes II. 2. 72.

————— maat en berekening
II. 1. 76-78.

————— is gelyk aan
den inhoud
der lichaa-
men, wan-
neer de snel-
heden gelyk
zyn II. 1. 81.

————— voorbeelden
in het wan-
nen van
koorn, in
draai kolken
&c. II. 1.
84.

————— staan tot mal-
kanderen als
de wederzyd-
sche inhou-
den middel-
punts afftan-
den, en om-
loops tyden
II. 1. 115.

Mid-

Middelpunts zoekende kracht kan aan de middelpunt schuwende gelyk zyn II. 1. 119. veranderende maakt kringen 125.

————— zyn oorzaak dat een Lighaam, een kring beschryft VI. 1. 246.

Middelpunt (het) is het algemeene zwaarte punt II. 1. 200.

Middelstoffen hun weerstand I. 1. 289.

————— betoogd 290. aanm.

————— in water en lugt I. 1. 297. berekend I. 1. 300. aanm.

————— (de) daar het lighaam in bewoogen wordt I. 2. 268.

————— (de weerstand der) is evenredig aan derzelyer digtheid I. 2. 289.

Middelstoffen (de weerstand der) aan de voorste oppervlakte van 't Lighaam, dat 'er in bewoogen wordt I. 2. 289.

en aan de snelheid, van deszels beweging. I. 2. 292.

naar maate haarer digtheid, in water, en lucht I. 2. 297.

na haare digtheid, in de lucht en 't ydel van Boyle I. 2. 304.

naar de verscheiden oppervlakte van 't bewoogen lighaam I. 2. 312.

Mid-

Middelstoffen (de fyne) schynt de naaste
oorzaak van de hardheid en
vlocibaarheid II. 2. 794.

Mist (wat is) III. 2. 293.

— (stinkende) III. 2. 294.

Mo.

Molens (water) II. 1. 380.

— (wind) II. 1. 379.

Mu.

Muur (een Lange) een ry boomen, schynt
schuins te loopen V. 1. 168.

Na.

Nagt eveningen hun agterwaards wykin-
gen VI. 1. 171. en 172. aanmerk.

Natuurkunde (wat is) I. 1. onderscheid
van Natuurlyke historie.

Ol.

Olie (de) spreidt zig in bolletjes, alle in
maikanderen sluitende II. 1. 92.

— neigt naar den as van den Glazen
bol II. 1. 93. en vormt daar een
rolrond lighaam II. 1. 95.

— breekt haar Rol, als het Glas stil-
staat II. 1. 102.

— alleen is het voedzel van vuur
IV. 2. 204.

Olien zyn vol vuur IV. 2. 402.

— (het in brand steeken der vette) IV.
2. 406.

Om.

Omtrek der lighaamen is groter dan den
inhoud I. 1. 156.

Ont-

On.

Ombinding is een zeer algem. verschynzel
der Natuur I. 1. 27.

————— brengt de lichamen tot hunne
eerste beginzelen I. 1. 28.

————— en *aftrekkingen* werken op de
zelfde manier I. 1. 31.

————— ————— ————— —————
strekken byde
tot veel nut-
tigheyd I. 1.
32.

————— der schuinze beweegkrachten II.
I. 345.

Onindringbaarheid wat is I. 1. 103.

————— ————— —————
hangt af van de vaste
deelen I. 1. 104.

Oo.

Oog beschryving van het V. 2. 679.

Oog

Oog (konst) beschryving van een V. 2.
691.

— der visschen V. 2. 696.

— appel het vernaauwen en verwyderen
V. 2. 697.

— byziend hoe gesteld V. 2. 709. voordeel
en eigenschap V. 2. 771.

— verreziend — V. 2. 711.

— (vlekken op het) V. 1. 119.

— wanneer het voorwerp verliest, V. 1.
119.

— oogappel verwyderen van den V. 1. 122.

— gevoelige voor en nadeel *ibid.*

— van vuilen katten V. 1. 123.

Oor deszelvs maakzel en deelen III. 2. 395.

Oorsprong en kragt van het armoniak IV. 1.
76.

Op.

Opbruifching geeft warmte IV. 2. 418.

Oppervlakte zyn vollugtbolletjes V. 1. 213.
215.

— geene kaats alles weerom V. 1.
218.

— geeven min of meer ligt nahun
verschillende aard V. 1. 227.

— onderscheid van weerom kaats-
zende V. 1. 230.

— dricerley soort van) V. 1. 233

Orrery wat is VI. 1. 12.

Pe.

Perzing van het water op de dyken II. 2.
487.

Perzing van zand, aarde, keetjes II. 2.
488.

———— (opwaarts II. 2. 489. gebruik in
waterputten 491.

———— van een dunne water Colom,
doet een vat bersten 524.

Perspomp deszelvs voordeel, en nadeel II.
2. 576.

Perspectief kunde V. 1. 176.

Ph.

Phosphorus hoe te maaken V. 1. 59.

———— (konst) doorsmelting V. 1. 63.

———— gewreeven raakt in brand IV.
2. 348.

———— zyne brandbaarheid IV. 2. 350.

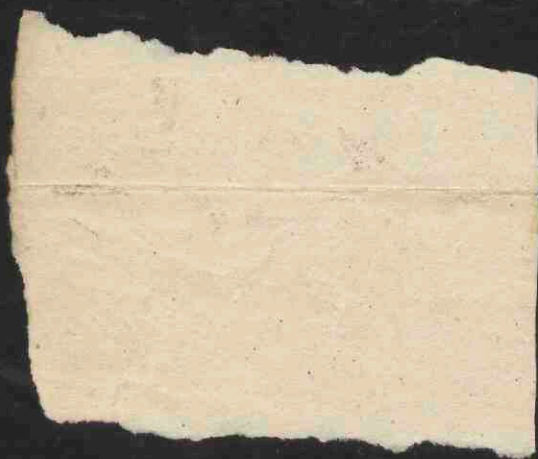
———— bereiding IV. 2. 351.

Phos-

304 Bum Lang

202 do lang

205 do breed

Phosphorus (middel tegen het branden met
de) IV. 2. 356.

————— (vuur) deszelys bereiding IV.
2. 408.

————— brandt aanstonds inde
openlucht IV. 2. 411.

Phosphoren (werktuig van den Heer BEC-
CARI tot de proef der) V. 1.
53 op planten V. 1. 55. ge-
steentens 56. en genoegzaam al-
le soort van stoffen 58.

————— (manier om door konst) te
maaken V. 1. 59.

————— door een maatig vuur V. 1.
60.

————— door verkoeling 62.

————— (konst) uitvinding die door
smelting en vuur V. 1. 63.

Pl.

Platen (twee marmere) schuiven ligtelyk
zylings van Elkander II. 2. 780.
maar worden zeer bezwaarlyk regt
op en neer van een getrokken ibid
780.

Planken hoe zy verdorren IV. 2. 431.

————— rotten 433.

Po.

Poeder op een yzeren staaf gestrooid, vliegt
ten deelen om hoog VI. 2. 191.
van zemelen insgelyks 197.

Pomp (zuig en Pers) II. 2. 519. kragts be-
rekening 522. nadeel der enge py-
pe 523.

— die zonder tusschenpoozen water geeft
III. 2. 96.

Prise

Pr.

Prisma 's welke de beste V. 2. 505.

— zonnestraal door dezelve V. 2. 507.

Pyrameter wat is IV. 2. 525.

Ra.

Rad wat is III. 1. 163. draagend en rollend. 164.

— (draagend) is een hefboom van de eerste soort III. 1. 165. brengt zeer verschillende kragten tot evenwigt III. 1. 165. verandert de streeklyn der beweging en zet dezelve snelheid by 166. 167.

— bereekening van deszelvs kragten III. 1. 167. *Aanm.*

— (rollend) is een hefboom van de tweede soort III. 1. 169.

Re.

Regenwater is 't zuiverste van alle wateren
IV. 1. 33.

Rede (omgekeerde) wat is I. 2. 502.
Aann.

Regen wat is III. 2. 297.

—— (stof en stortregen) III. 2. 299.

—— (zwavel en zand) wat is III. 2. 304

—— van Padden III. 2. 303.

—— bloedregen III. 2. 305.

—— (maat van den jaarlykschen) III. 2.
310.

—— zuivert de Lugt III. 2. 311.

—— (water) overgehaalt op verscheide
wyze beproeft IV. 1. 28.

—— boog hoe veroorzaakt V. 2. 597

Regen door konst nagebootst V. 2. 600.

— dubbele order der koleuren 607.

— in een watersprong V. 2. 610.

— op de Grond V. 2. 612.

Reuk I. 1. 224.

— word veroorzaakt door vlugge zouten
I. 2. 226.

— zenuwen in den Neus I. 1. 230.

Reukdoelen (de damp der) uyt een klein
fleschie vervult een gantsche
kamer I. 1. 34.

— (verbaazende kleinheid der)
I. 1. 35.

Ri.

Riemen zyn Hefboomen III. 1. 49.

Ringen (gekleurden) hoe te maaken op
glas schynen V. 2. 625.

Ringen (gekleurden) in zeepwater bellen
V. 2. 631.

Ro.

Roeien (aanmerking op 't) I. 2. 313.

Roede (yzeren) geelestrifeerd V. 2. 22.

Rood door de lugt veroorzaakt V. 1.
646.

Rotting knoppen zyn bolronde spiegels V.
I. 305.

Ru.

Ruft wat is I. 2. 278.

— haar aart en eigenschap I. 2. 280.

Sa.

Salpeter maakt uyt zig zelfs geen groote
koude IV. 1. 219.

Sap

Sappen (het opklimmen der) in boomen
en gewassen II. 2. 755.

— elk gewas trekt zyne byzondere
naar zig II. 2. 756. opgeheldert
door een voorbeeld 757.

— (het opklimmen der) heeft nog an
dere oorzaken II. 2. 759.

Saturnus VI. I. 65.

— (ring van) VI. I. 66.

Sch.

Schaal, waterweegkundige beschreeven II.
2. 625.

Schaduw (wat is) V. I. 114.

— gekleurde V. 2. 747.

— — — door de *Vinci* gekent
748.

— blauwe waar van daan V. 2. 747.

Schaduw's ingang, midden uitgang VI. 1.
241.

Schemerligt VI. 1. 187.

———— verlengd den dag VI. 1. 188.

———— onder den Evenaar VI. 1. 188.

———— op verscheide breedten VI. 1. 189.

———— onder de aspunten VI. 1. 189.

Schepen door middel van kistingen uyt de
grond geligt II. 2. 662.

———— gaan in zoet water dieper, dan in
zee. II. 2. 671.

Schietgeweer (het) doet altoos den loop
ryzen II. 1. 41.

Schieten (*) met kerfen, en andere steenen
II. 1. 31.

Schilderyen hun bedriegelykheid V. 1. 178.

Schroef is een hellend vlak III. 1. 221. be-
rekening 224. *Aann.*

- Schroef draaden vierkanten III. 1. 225.
— van ARCHIMEDES III. 2. 227.
— zonder eind III. 2. 229.

Sl.

- Slinger beschryving (der) II. 1. 213.
— gaat trager onder den evenaar 214.
— enkele II. 1. 287.
— zamen gestelde *ibid.*
— klimt wederzyds tot deselve hoogte
II. 1. 288.
— evenredigheid tusschen deszelvs
lengte in den tyd der slingeringen
II. 1. 290.
— deszelvs eigenschap door Procfn:
opgehelder II. 1. 295.
— (gebruik der) II. 1. 299.

Slinger veranderingen door koude, en
warmte II. 1. 308.

————— door plaats 309.

————— van GULLILEI II. 1. 300.

————— (gebreeken der) door natuurk:
oorzaaken II. 1. 308.

————— (gebrek in den) uyt warmte, en kou-
de, door konst verholpen II. 1. 315.

Slingeruurrwerk (denkbeeld van een) II. 1.
302.

Slingerwerken (gebruik van den Cirkel-
trek in) II. 1. 305.

Slingeringen (de Evenredigheid) door den
geluid meeter gestaafd III. 2.
425.

————— (het getal en de evenredig-
heid der) kent men uyt het
hooren der toonen III. 2.
426.

Sm.

Smaak I. 1. 216.

— natuur 216.

— hangt af van de. zoutdeeltjes I. 1.
216.

— en vermengt met andere stoffen
217. heeft verschillende 't zy een-
voudige 219. 't zy gewaarwordin-
ge 220.

— deszelys zitplaats I. 1 220.

Smeltkracht (nut der) van 't vuur in kon-
sten, en ambagten IV. 2. 625.
inzonderheid van metaalen 626.

Smelten (denkbeeld van 't) IV. 1. 71.

Sn.

Snaar denkbeeld van deszelys sflingering III.
2. 329.

Snaaren hun rekken en krimpen III. 1.
279.

— de vogt van den Grondmeeter III.
I. 281.

— en van het weerhuisje 282.

— lengte dikte, en spanning derzelve
moet aangemerkt worden III. 2.
415.

Snelheid der beweging I. 1. 264.

— is iets anders dan de beweging I.
I. 265.

— (gelykvormige) I. 1. 266.

— (versnelde) I. 1. 267.

— (vertraagde) *ibid.*

— (opzigtelyke) der zamen botzen-
de lighaamen I. 1. 445.

Snelheid moet nevens den inhoud by de botzing bereekent worden I. 1. 447.

— na de botzing I. 2. 468.

— (wanneer als 3 en 6 in ongelyke lighaamen I. 470. 472.

— (regel om de gemeene) na de botzing te vinden I. 2. 485.

— in de werktuigkunde III. 1. 17.

Sneeuw wat is III. 2. 300.

So.

Salderen der Juweliërs, goudsmit's, horlogiemakers IV. 2. 740.

Sp.

Spiegel metaalen V. 1. 262.

Spie-

Spiegel (vlakke) maakt geen brandpunt V.
I. 265.

— (holle) printen indezelve gezien
V. 2. 717.

— regthoekig te plaatzen V. I. 276.

— (als 't) bewoogen wordt, beweegt
zig het beeltenis eens zoo sterk V.
I. 277.

— (kantzuil) V. I. 282.

— (puntzuil) V. I. 284.

— (klootsche) V. I. 292.

— (bolle) vergaderen de zonnestralen
niet V. I. 294.

— (bolle) zyn brand spiegels V. I. 317.

— (holronde) evenwydige stralen op
dezelve V. I. 308.

— — — naderende stralen op
dezelve V. I. 309.

Spiegel (holronde) wyderende op dezelve
V. I. 310.

————— Brandpunt van een V. I.
313.

————— zyn brand spiegels V.
I. 316.

————— een gloeiende kool tus-
schen dezelve brand op
eenen afstand V. I.
317.

————— wanneer het voorwerp
agter dezelve gezien
word V. I. 325.

————— wanneer het voorwerp
uit den spiegel komt
V. I. 327.

————— wanneer agter den
spiegel V. I. 330.

————— glazen gesleepen V.
I. 333.

Spiegel (holronde) glazen geboogen V.
I. 334.

————— hoe te verfoe-
lien V. I. 335.

————— hunne voor-
deelen V. I.
337.

————— moeten uit eent
stukzyn V. I.
339.

————— metaalen V. I. 339.

————— gemengde V. I. 342.

————— Rolronde hoe aan te werken V. I.
343.

————— wat vertoond V. I. 345.

————— (kegel,) waar men de beelden ziet
V. I. 348.

————— wat vertoond V. I. 351.

Spil (met een takel wat is) III. I. 287.

Spillen van werktuigen, assen van wielen
branden IV. 2. 359.

Spraak hoe gevormt III. 2. 434.

Spreektrompet III. 2. 374. 382.

Springen van Glaazen door vuur IV. 2. 513.
voorzorgen daar tegen IV. 2. 514.

———— Glas door vocht IV. 2. 516.

———— (het) uyt schuiten, en rytuigen,
II 1. 31.

———— ('t) der stook glazen III. 2. 223.

St.

Star (dwaal) gedaante van de Jupiter II. 1.
388.

Starren (hoogte der) II. 1. 39.

———— hebben geen onbekende en onge-
regelde beweging II. 1. 412.

ster-

Starren (verschieten en vallen der) IV. 2. 448.

Staaſ (een) van yzer en ſpiesglas met een vyl geſtreken IV. 2. 336.

— geeft vonken van verſcheiden zoort 337.

Staaſ (yzeren) door een bol geelectrizeerd, geeft aandoening op de hand VI. 2. 14. geknap en vonken 15 kwastjes.

Staal deeltjes met een vuurſteen geſlagen zyn bolletjes IV. 2. 327. oorzaak 335.

— vylzel in de kaars gehouden, wat ver- toond. IV. 2. 332.

— (het harden van) I. 1. 188. dezelve uitwerking 189. oorzaak 190.

Staar op het oog V. 2. 734.

Starren hemel dezelve beſchouwing VI. 1. 1.

Stem hoe gevormd III. 2. 235.

Steen bolognoeſche V. 1. 31.

Steun punt is zomtyds een lyn III. 1. 17.
draagt de geheele zom der even
wydige kragten en nooit meer
95. III. 1. 89. d'kragt en
streek lyn in ongelyke kragten
91. volgt het punt van zamen
loop der schuinsche kragten
97. deszelvs beste plaat 99.

———— (los) III. 1. 104.

Stoffe of tot in het oneindige deelbaar zy
I. 1. 12.

———— vreemde tusschen twee lighaamen
houd dezelve van een I. 20. 21. of
vereenigd dezelve 22.

———— (zommige) hebben meer vuur in
zig, dan andere IV. 1. 278.

———— gevoelen van den Heer BOERHA-
VEN 279. zwarigheid 'er tegen 280.

———— (weeke) smelten allengskens IV. 2.
623. harde censklaps.

———— dierlyke is electrick VI. 2. 75.

Stookketeltje handelbaar IV. 2. 729. voor
een water bad IV. 2. 730.

————— tot een zandbad
IV. 2. 731.

Stooven in kachels zyn fornuizen IV. 2.
735.

Stuithoek is gelyk aan den sloothoek I. 2.
436.

Stuiten en terug stooten van bewoogen lig-
haamen. I. 2. 482.

Straalen (de proef der koud makende) van
t ys is twyfelagtig IV. 1. 162.

Straalen van zon en sterren zyn evenwy-
dig V. 1. 126.

————— evenwydige op een bolrond spie-
gel V. 1. 288.

————— evenwydige worden naderende V.
1. 311.

————— veranderen na de kromte van den
spiegel V. 1. 313.

Straalen naderende en wyderende, derzelver brandpunt V. 1. 315.

— — van de zon maaken in den dampkring een kromme lyn V. 1. 392.

Straalen van de zon, door eenige spiegeltes op den thermometer gekaatst doen hem ryzen IV. 2. 475.

— — — — — verswakken door weerstuiting IV. 2. 476.

— — evenwydige worden wyderende V. 1. 289.

— — naderende minder naderende enz. V. 1. 291.

— — — — — (de) zomtyds evenwydig en wyderende V. 1. 299.

— — — — — (denkbeeld van 't beloop der) op verscheiden gedeelte van den spiegel V. 1. 300.

Straalen (werktuigen en wyze der proef van de verschillende breekbaarheyd der) V. 2. 501.

Straalen (evenwydige) uit de lucht in het water wat doen V. 1. 405.

———— breken in een digter middelstof V. 1. 410.

———— hunne loop in verscheiden middelstoffen V. 1. 414.

———— van een kaars waar uit ontstaan V. 2. 725.

Straalbreking (ontdekking V. 1. 355.

———— denkbeeld der V. 357.

———— twee vereischte tot de zelve V. 1. 359.

———— (wetten der) V. 1. 368.

———— (verschil over de oorzaken der) V. 1. 371. gevoelen van DESCARTES V. 1. 371.

Straalbreeking verschilt na de gesteldheid van den dampkring V. 1. 393.

— — — veranderende voorwerpen V. 1. 399.

Staalbreekende oppervlakte is of vlak of bolronde, of bolronde V. 1. 400.

— — — werktuig tot de straalbreeking V. 1. 402.

Staalbreking maakt de dagen langer VI. 1. 190.

Streekbuiging (vereischten tot de) I. 2. 370.

— — — (tot de) is schuynsheyd der valling noodzakelyk. I. 2. 372. loodregte val lydt geen streekbuiging noch in lucht, noch in 't water nog in de overgang uyt de een in 't ander 373. 74.

Streekbuiging der lighaamen in lugt en water verandert door de beweging van de vloer stof selve I. 2. 376 en door byzondere gedaanten der lighaten 377.

————— gelyk uyt een voortgeworpen oester schelp, en de houding van sommige vogels blykt 378.

————— (heeft plaats) in een lighaam, met een schuinze streek, in een andere vloeistoffen komende I. 2. 382.

————— in alle lighaamen I. 2. 388.

————— verschilt in trappen. I. 2. 382. dog is altyd evenredig met de schuinsheyd der invalling 391.

Streek-

Streekbuinging (redenen waarom de) einde-
lyk weerstuiting word I. 2.

393.

Starrkunde deszelvs oirsprong VI. 1. 2.

Starrkundige stelzels VI. 1. 7. van PTOLO-
MÆUS VI. 1. 8. van COPER-
NICUS en HEPLER VI. 1. 10.

Starren (vaste) VI. 1. 21.

— (dwaal) VI. 1. 22. grootte der-
zelve VI. 1. 65.

— schyn vertooningen VI. 1. 23.

— lyften der starren VI. 1. 31.

— — van FLAMSTEAD VI. 1. 38.

Starrekaarten van BEGERUS VI. 1. 39.

Starren getal van de zichtbaare VI. 1. 40.

— zyn niet alle evengroot V. 1. 40.

— veranderlyke VI. 1. 42. *aanm.*

Starren (zes rangen der) VI. I. 43. *aanm.*

——— nieuwe VI. I. 44. *aanm.*

——— van de eerste grootte VI. I. 46.

——— nevelagtige VI. I. 50.

Starren Hemel draid niet VI. I. 55.

——— (hoofd dwaal) VI. I. 64. hun loop uit de zon gezien 69.

——— mindere dwaal) *ibid.*

——— boven en beneden dwaal VI. I. 67.

——— (dwaal) hun afstand is evenredig aan hun inhoud. VI. I. 69.

——— hunne kringwyze beweging VI. I. 68. omloop tyd en loopkring wat is 68.

——— omloops tyden VI. I. 70.

——— hunne wagers ontdekt VI. I. 71.

Starren (dwaal) hunne afstanden VI. 1. 75.
regel van REPLER 76. 77.

————— dragen om hun as.

————— zamenstand VI. 1. 84.

————— tegen overstand *ibid.*

————— dwarstanden *ibid.*

————— hun loopkringen zyn lange-
ronden VI. 87.

————— hun schynbaare grootte hoe
veranderd VI. 193.

————— loopen in gelyke tyden, door
gelyke boogen. VI. 1. 94.

Starren (dwaal) hunne verscheiden loop VI. 1.
95.

————— hunne schynbaare en waare
plaats. VI. 1. 98.

————— vertraagde loop VI. 1. 98.

————— versnelde loop VI. 1. 100.

Starren (dwaal) stillstand en te ruggang VI
I. 101.

———— hunne loopkringen leggen
niet in het zelve vlak VI. I.
108. veranderen niet VI. I.
124.

———— hunne breedte VI. I. 112.

———— snypunten VI. 113.

Starren (staart) zyn hemelligten VI. I.
116.

———— hun kern en hair VI. I.
118.

———— beschryven langwerpige ron-
den VI. I. 119.

———— hun loopkringen hoe met
den zonne weg gelegen
VI. I. 121.

———— schynen Circels te beschryven VI.
I. 143.

Steenen (donder) (zyn 'er niet) IV. 2.
466.

Sy.

Sympathie en *anthipatie*, zyn enkele woorden I. 1. 129. door de onkunde uitgedagt *ibid* 140. en *Ligtge- loovigheid* *ibid*. 142. of *eigen belang* *ibid* 145.

— — — poudre de I. 1. 143.

Ta.

Tafelfonteintje (een) bewyft de perling van de Lucht I. 1. 99.

Tarantelspin (historie van de) III. 2. 458.

Te.

Telescoop uitvinding V. 2. 812.

Te-

Telescoop van NEUSON V. 2. 814. loop der
ligstraalen 815. werking 816.
behandeling 817.

———— van GREGOR V. 2. 818. be-
handeling 822.

Telescoopen vergelyking der twee V. 2.
825.

Terpentyn olie door salpeeter alleen ontsto-
ken IV. 2. 408.

Th.

Thermometer hoe te vullen III. 2. 114.

———— waar moet hangen IV. 2. 495.

———— hoe te maaken IV. 2. 559.
aann.

———— van DREBBEL IV. 2. 573.

———— van FLORENCE IV. 2. 579.
deszelys gebreken 580.

- Thermometer* vergelykbaare IV. 2. 584.
—— van AMONTORS IV. 2. 585.
—— REAUMUR. IV. 2. 591.
deszelvs verdeeling 595.
—— gebrek van alle IV. 2. 606.
—— hoe waarneemingen niet dezelve
te doen IV. 2. 609.
—— derzelver vocht gekleurd en ont-
kleurd V. 2. 647.

To.

- Toonen* wat zyn III. 2. 409.
—— verscheidenheid der) III. 2. 411.
—— (hoofd) III. 2. 412.
—— derzelver veranderlykheid
III. 2. 413.
—— (middel) vaste III. 2. 414.

Toon

Toonen word niet door de groote der slijngingen bepaald III. 2. 418.

— — — — — verschillende blyven in de Lugt onderscheiden III. 2. 439.

— — — — — (ydere) werkt alleen op de lugtdeeltjes III. 446.

— — — — — (by) 451.

— — — — — (en klanken) verwekken aandoen en ontroeringen

Toppunts lyn (denkbeeld vande) II. 1. 393. zenith en zeniths afstand 394.

— — — — — (mecting van de) II. 1. 398.

Tourmalene VI. 2. 80. 81. *aanm.*

Toverlantaarn I 2. 842. het vinden 834. afstand der glaazen 844. uitwerking met eene kaars 845. met de de zon 846. loop der Ligtstraalen. 847.

Tyd deszelvs verdeeling VI. 1. 182.

— — — — — waare en middelbaare VI. 1. 184.

Touw

Touw wat is III. I. 235. gebruik 236. zwaarte van het *touw* 236. berekening *ibid.* 237. *aanm.* derzelve *bogt* veranderd de strecklyn 239. styfheid en onbuigbaarheid van het *touw* 240 is in rede van de gewigten, die zespannen 245. en in reden der middellynen 246 buigen zich gemakkelykker om kleine rollen, 248. nadeel van derzelve styfheid in de takel. 253. sterkte der touwen 258. hun zamenstel 259. het in een draaijen maakt het *touw* zwakker 263. hoe een *touw* breekt 263. geslaagen touwen verliezen hunne sterkte 268 trekken met verscheiden touwen teffens 269. derzelve verandering door vogt en droogte 270.

— (een) krimpt op, en ontdraait zig door vogt III. I. 272.

Traag-

Tr.

Traagheid wat is I. 1. 244. bied wederstand tegen de beweging 245. niet veroorzaakt door Lucht. 266. noch door swaarte 250. in de vloeistoffen 252. deszelsvs uitwerkzelen in verschillende Lighaamen 256. is evenredig aan de stoffe 258.

Uy.

Uytbroeden van kiekens door Mest IV. 2. 436.

Uytgestrektheid wat is I. 1. 6. 7.

uitvloeizels (electricke) van het glas zyn sterker dan van den leider VI. 2. 129.

———— uit een ongeelectrizeerd lighaam gaan naar het geelectrizeerde VI. 2. 217.

Uitvloeyzels zyn gelyktydig VI. 2. 224. heeft
eene dubbele beweeging VI.
2. 227.

— en aanvloeyzels geschieden niet
beurtling 236.

Uitzetting der Lucht door hitte III. 2. 109.
deszelvs trappen 110.
111.

— is oorzaak van het sprin-
gender knapglasjes III.
2. 113.

— oorzaak van eene wa-
tersprong III. 2. 117.

— der vochten door
warmte IV. 2. 560.

— oorzaak van de ver-
schillende maat derzel-
ver IV. 2. 565.

— van de verschillende
tyd 567.

Uytsetten ('t) en scheuren van houtwerk
I. I. 113.

Unster is een hefboom III. I. 127.

Uurtelling starrekundige VI. I. 127.

Va.

Val der zwaare ligchaamen II. I. 184. is
loodregt 189.

— van een ligchaam langs een hellend
vlak II. I. 261.

— loodregte en schuinsche zyn evenre-
dig II. I. 266. Loodregte staat tot de
schuinsche als de hoogte van het vlak
tot de lengte 267.

— langs de middellyn en spanzyde in een
cirkel zyn gelyktydig 271. en der-
halven valt een ligchaam langs een
korter of langer spanlyn in den zelve
tyd. 273.

Val

Val langs een hellend vlak geeft dezelve snelheid als langs een loodregte maar in langer tyd 276.

— van een ligchaam langs een kromme lyn II. 1. 179.

— — — — — circel trek II. 1. 281.

— (de) langs de spanlyn, duurd langer dan langs den onderspannen boog II. 1. 297.

Vastheid wat is I. 1. 86. onaffcheidelyk van de Ligchaamen I. 1. 88. is oorzaak der weerstand. 89.

Vc.

Veerkragt wat is I. 1. 178. aan zamen persbaare lighaamen eigen 179. doch nooit volkomen 180.

Veerkracht nut der veerkracht 182. in rytui-
gen 183. in uurwerken 184.
fchietgeweer 185. klokken 186.
in metaalen 187 in yzer 188. tot
in gehard staal 188.

———— (zonder) geschied geen weer-
stuiting I. 2. bl. 422. ligchaam-
men die geen of weinig veer-
kracht hebben bieden best tegen-
stand. bl. 424 — deszels oor-
zaak is onbekend I. 1. bl. 193.
is aanzaamen persbaare ligchaam-
men alleen eigen 179. doch
nooit volmaakt 180.

Veer deszels slingeren zyn gelyktydig
I. 2. bl. 434. en groot na deszels
styfheid *Proefn.* 435.

Veerkrachts beweging verdubbeld de me-
gedeelde I. 2. 498. en werkt na
de grootte van het botzend lig-
haam.

———— werking bewezen door een staa-
len ring I. 2. 500.

Veerkrachts beweging in een reeks van raakende ballen I. 2. 513.

———— (der binnelugt) hout de volle halve bollen van een III. 2. 66.

Vergrootglas maakt de voorwerpen helderder V. 1. 466. vertoond dezelfde mismakkt V. 1. 467.

Verbitting door beweging IV. 2. 373.

Verrekijker uitvinding V. 2. 796. verbetering 797. gebreken 801.

———— van GALLILEO V. 2. 789. van KEPLER 802. hoe de voorwerpen vertoond 804. gezigt velden vergrooting 807.

Venus schyngestalten van VI. 1. 85.

Vesling kyker draagbaare V. 2. 785.

VI.

Vlak (hellend) wat is III. 1. 184. nitwerk-
zel 189. bereeckening 191.
aanm.

— vertraagd den val II. 1. 264.

Vlak (hellend) II. 1. 259. werkt in vallen-
de ligchaamen te zaamen
met, de zwaarte II. 2. 260.

Vlak (het) der zee verhevenrond. II. 2.
503.

Vlam deszels oorzaak is de veerkragt der
lucht III. 2. 165.

— deszels verscheiden coleuren IV. 2.
711.

— (gevaar van een) die in den schoor-
steen vliegt IV. 2. 712.

— van een kaars naar een plaats geblaa-
zen IV. 2. 731.

Vlam

Vlam word eenige duimen langer IV.
2. 739.

Vliegen der menschen is onmogelyk I. 535.

Vlieger (electricke) VI. 2. 99.

Vlieg (ligtende) in america V. 1. 46.

Vlietbaar (het) veranderd de Natuur II.
2. 810.

Vlo.

Vloeistoffen botzen anders dan vaste lig-
chaamen I. 1. 519.

— — — weerstand der bewoogen I. 2.
317.

— — — in een kromme lyn bewoogen
krygen een middelpunt schuwen-
de kragt. II. 1. 65.

Vloeistoffen werken na haar zwaarte H. 2. 471. drukken met hun zwaarte na alle kanten H. 2. 477. zylingfche drukking 478. opwaardsche drukking 479.

———— (loopstreeks verandering door de) I 2. 367. opgehelderd door een voorbeeld 368. wat men door Loodlyn hier te verstaan heeft 369.

———— (5 verschillende) onder een gemengd fcheiden zig van zelfs weer uyt elkander H. 2. 533.

———— (beweegbaarhyd en daadelyke beweging der deeltjes van de) H. 2. 769.

———— denkbeeld van hun zylingfche drukking 478. opwaarts drukking 479.

Vloeibaarheid der Lucht III. 2. 10. onstaat niet uit de fynheid der deelen 11.

Vloeibaare stoffen maaken vaste lighaamen vloeibaar H. 2. 808.

Voch-

Vo.

Vochten (waterpas der) II. 2. 501. is eigent-
lyk bolrond 502.

— blyven ook boven hun waterpas
hangen, in 't ydel II. 2. 784.

— — — — — gedagten van
den heer
HUIGENS
over de oor-
zaak ibid 785.

— ('t bevriefen van allerhande) IV. 1.
186.

Vochtmeeter (beschreven) III. 1. 280.

Vochten en dampen door konst te doen be-
vriefen IV. 1. 216.

— (de) dringen in elkander door
IV. 2. 395.

— zyn zwaarder gemengd, dan onge-
mengd IV. 2. 396.

- Vochten* zyn volstrekt onzamen persbaar I. 1. 167. maar genoeg tot ons nut ibid 169.
- (van de thermometer) vereenigen in 't weer II. 1. 73.
- derzelver aard II. 2. 452. hebben byna dezelve aard als die der vloeistoffen 454. klimmen in de armen van een hevel even hoog 495.
- gelyk slagtige II. 2. 456. hebben zwaarte 457. yder deeltje drukt afzonderlyk 458.
- weegen in haar eigen hoofstof II. 2. 460.
- *colommen* II. 2. 492.
- klimmen even hoog in allerlei buizen hebben ook gemeenschap met elkander II. 2. 497. persen niet naar hun hoeveelheid, maar naar hun hoogte 506. en drukken na maate van hun hoogte 511.

Vochten (denkbeeld der drukking van) II. 2. 512. in glaazen van verschillende vorm maar gelyke bodem. 513. derselver zylyngsche drukking is gelyk de loodregte 515. hunne snelheid in het uitloopen hangt af van hunne hoogte 525.

— — — derselver dichtheid II. 2. 528. tegen elkander vergeleken 529. drukken elkander in rede van hun digtheid en hoogte 541. de verschillende digtheden staan omgekeerd als de hoogtens 543.

Vochten (welriekende) met water gemengd worden IV. 2. 419.

— — — (digt gesloten) giften niet IV. 2. 427.

— — — onder elkander gemengd welke kleuren geven V. 2. 632.

— — — — — vier voor-
naame hoofd-
uitwerkzels.
V. 2. 636.

Voch-

Vochten (elk deeltje der) weegt en drukt met zyn zwaartekragt afzonderlyk II. 2. 465.

———— (verschil in vette en lymagtige) II. 2. 470.

———— perffen, en drukken, met hunne zwaarte, naar alle zyden uit. II. 2. 478.

Vorst doet glas, aardwerk ect. springen IV. 1. 165.

Vocht weger, beschreeven II. 2. 669.

———— deszelvs zwaarte en weging. II. 2. 676.

Vochten (manier om twee) te weegen. 680.

———— (giftende) breeken te dicht gesloten vaaten III. 2. 188.

Vorst (een te strenge) geeft minder ys IV.
1. 186.

Voorwerpen beeltenissen der V. 1. 265.

————— staan agter den spiegel V. 1. 267.
en waar 268.

————— zyn regt strydig met de beeltenissen *ibid.*

————— zoo groot als hunne beeltenissen V. 1. 269.

————— hoegezien door bolronde glasschyven V. 1. 461.

————— wanneer voor het glas gezien V. 1. 463.

————— een groot door een *Prisma* gezien is aan de randen ge-
coleurd V. 2. 280.

Vr.

Vrugten (bevroesen van) IV. 1. 201.

Vu.

Vuur wat is IV. 1. 237. is stoffelyk 239.
253.

— deszelvs zwaarte IV. 1. 244. niet ge-
zien in gloeyend yzer. 246.

— is geen gemengd ligchaam IV. 1.
253.

— een vloeistof IV. 1. 236.

— is overal IV. 1. 269. in alle ligchaa-
men 272.

— oorzaak van deszelvs voortgang IV.
1. 284.

Vuur

- Vuur* deszelvs veerkragt is onbekend IV. 1.
305.
- (het) wordt tusschen de stof deeltjes
zamen geperst IV. 1. 311.
- middelen om vuur te maaken IV. 2.
322.
- gemaakt door zonnestraalen IV. 2.
473.
- zet alle ligchaamen uit IV. 2. 505.
- (het bersten van aardwerk door 't)
IV. 2, 519.
- dringt in 't metaal door IV. 2. 530.
- zet het eene metaal meer uit dan het
ander IV. 2. 530.
- (sterk) doet de metaalen smelten IV,
2. 614.
- doet 't water kookken IV. 2. 645.
dringt door den bodem van 't vat IV.
2. 647.

Vuur maakt 't water door een soort van damp onklaar 648.

— verteert de Ligchaamen IV. 2. 673.

— (overal is) in IV. 2. 705.

— middelen om het te vermeerderen IV. 2. 719.

Vuur brand sterker in de koude III. 2. 170.

— deszevs aan en uitblaazing III. 2. 172.

Vuur (in 't ys is) IV. 1. 274.

— (in 't ydel is) IV. 1. 275.

— (het) is 't hoofstoffelyk vuur IV. 1. 276.

Vuurbolletjes derzelver kleinheid IV. 1. 304.

Vuurbrakers (beschryv. der) IV. 1. 137.

Vuurdeeltjes derzelver fynheid IV. 1. 263.
hardheid 265. hebben eene uitzettings kracht 290. oorzaak van brand 298.

Vuur (hevelingen wat zyn) IV. 2. 442.

————— derzelver kennis bestaat
enkel uyt giffingen IV. 2.
443.

————— stoffen der IV. 2. 444.

Vuurmaken der Indianen door hout IV. 2.
344. het hout moet niet te
week, groen, oud, dor, of
olieachtig zyn 346.

Vuurpylen 't vliegen van I. 2. 505.

Vuurstof (de) maakt de metaal deeltjes
geheel los, en doet ze dryven
IV. 2. 619.

Wa.

Water (wonderbare kragt van 't) I.

I. 117. 119. proef.

Water (het) dringt door een metaalen Bol, die geperst word I. 1. 161.

— is niet zamenpersbaar door een drie-
voudige drukking des dampkrings
I. 1. 166.

— valt in 't ydel als een hard ligchaam
II. 1. 194.

Warmte vergroot de veerkragt der lucht
III. 2. 106.

Warmen der ligchaamen in de electriciteit
VI. 2. 80.

— — — — — door wryving
nadeelig VI.
2. 82.

Warmte (mededeeling der) IV. 1. 289.

— op het vel, als men zig met wyn-
geest waseht IV. 2. 460.

— deszelvs werking op uurwerken
IV. 2. 539. middelen daar tegen
bedagt IV. 2. 539. uitvinding van
GRAHAM 540. van JULIEN LE
ROY 543.

Warmte

- verandert de metaalen in roeden, in
ellen IV. 2. 549. in werktuigen.
- zet het hout minder uit dan de
metaalen IV. 2. 553.
- hoe te meeten IV. 2. 557.
- (vermindering der) IV. 2. 752.
- van 10°. met die van 40°. in wa-
ter wat geeft IV. 2. 751.

Wateren (alle) bevriesen eerst van de Op-
pervlakte IV. 1. 177.

- (schoon) bevriest schieelyk en maakt
't hardste ys IV. 1. 190.
- (zout) langzamer en is weeker van
ys, en weinig zout IV. 191.
- (wonderbaare kragt van het) I. 1.
117. 119. Proefn.

Water (afloopen) van daken, geschiedt
in een kromme lyn II. 1. 42.

— colom elke drukt afzonderlyk II. 2.
467. dringt in alle soort van bui-
zen en klimt er in 481. deszelvs wer-
king in een buis met een kromme
bocht 482. met een knie 483. in
een regte buis 486.

— op het oog in wyn veranderd. II.
2. 534.

— opgezogen door een pyp II. 2. 570.

— sprong boven zyn bron. II. 2.
602.

— door de veerkragt eener verdikte
lugt III. 1. 84.

— lugtledig stopt de lugt weer in III.
2. 224. Proefneeming ontrent des-
zelvs hoeveelheid III. 2. 226.

— (nut en voordeel van het) IV. I. 1.

— is een vast ligchaam IV. 1. 5.

- Water* ygenschap van 't water IV. 1. 6.
- (vlocikbaarheit van het) IV. 1. 7.
is niet altyd dezelve. 8.
- (heet) is werkzamer dan koudt
IV. 1. 11.
- (oorsprong van het) IV. 1. 12.
- uyt den dampkring is oorzaak der
bronnen IV. 1. 21.
- is altoos onfuiwer IV. 1. 26.
- proeven om deszelvs aart tekenen
IV. 1. 32.
- (stilstaand) IV. 1. 34.
- (revier) IV. 1. 35.
- doorzyging van 't water IV. 1. 41.
- (Zee) IV. 1. 38.
- overhaaling van het water IV. 1. 43.

- deszels zwaarte verschillend IV. 1.
47.
- kookend water IV. 1. 51. deszels
hitte in de lugt 54 in het ydel
55. in een beslooten werktuig IV.
1. 56. verschynzels in 't zelve IV.
2. 640.
- (denkbeeld van 't kokent) IV 1.
59.
- is zo heet op een berg niet, als in
de laagte IV. 1. 60.
- deszels smeltkracht IV. 67. inzon-
derheid opzouten 68.
- (heet) smelt beter dan kour IV. 1.
70.
- (oorzaak der koude van 't) IV. 1.
77.
- eigenschappen van zommige IV. 1.
96.
- (zuiver) gift noch bederft niet IV.
2. 429.

Water hoe de voorwerpen zich in het
zelve vertoonen V. 1. 432.

Waterleidingen (voorzorg by het maaken
der) II. 2. 500.

Watermolens (wat zyn) II. 1. 300.

Waterpas der vochten II. 2. 501.

Watersprong door een warmte uytgefette
lugt III. 1. 117.

Watersprong door de veerkragt der lucht
III. 2. 84.

Waterwerk van MARLY IV. 2. 535.

Waterweegkunde (wat is) II. 2. 451.

Waterweeging van een vast lighaam tegen
een vogt II. 2. 684.

We.

Weegschaal (waterweeg konstenaars) be-
schryving van de II. 2. 625.

Weegschaal nut der II. 2. 675.

———— is een hefboom III. 1. III. drie vereischten in dezelve 113. verandering der hangpunten 122. Evenaar en tegenwigt 124.

Weerhuisje deszelvs weinig nut. III. 1. 282.

Weerkaatzing denkbeeld der V. 1. 207. oorzaak 209. zwaarigheden 211.

———— geschied zomtyts zonder de oppervlakte te raaken V. 1. 219.

———— drie gevallen in dezelve V. 1. 231.

Weerligt donder, blikzem, beschreeven IV. 2. 452.

Weerstand (het uytrekken van de) die een vloeistof tegen een bewogen lighaam oeffent I. 2. 299.

Weerstand (de) van het water doet de vischen, water vogels, zwimmers, roeischuitjes voortgaan I. 2. 301.

— — — der lugt, oorzaak van 't vliegen der vogels I. 2. 306.

Weerstuiting tegen vaste ligchaame I. 2. 402.

— — — geschiet by veerkragtige ligchaamen I. 2. 408.

— — — schuinze I. 2. 412. deszelfs loopstreek 413. weerstuiting 414.

— — — heeft plaats by veerkragtige ligchaamen I. 2. 428.

— — — (hoofdzaaken byde) der botzende ligchaamen. I. 2. 419.

Werkeloosheyd (kragt van traagheyd of) I. 2. 244.

Werkeloosheid biedt een wezendlyke weerstand tegen alle beweging I. 2. 245.

————— word niet veroorzaakt door de lugt I. 2. 247. nog door zwaarte I. 2. 249.

————— (of kragt van traagheyd) is 't zelfde niet als zwaarte I. 2. 250.

————— ontmoet men in de vlocistoffen I. 2. 252.

————— en in de bewogen zo wel als in de rustende lighaamen I. 2. 253. door een proefneming beweezen I. 2. veroorzaakt 254. 255.

Werkeloosheid veroorzaakt verscheiden uyt-
werkzels, in verscheiden lig-
haamen I. 2. 256.

————— is evenreedig
aan den inhour,
of hoe veelheyd
van stoffe I.
2. 258.

Werken (het) van wyn en bier III. 2. 222.

Werking der paarden, die by een steilte
opryden III. 1. 107. van 't ge-
luid op ons III. 2. 453.

Werpen ('t) van iets terwyl men met
schuit, rytuig, of paard voort-
snelt II. 1. 30.

Werktuigen enkele en zamengestelde III 1. 7.

————— hoeveelheid der III. 1. 9.
in *aanm.*

————— zamengestelde wat zyn 286.
bereekening *ibid.*

Weer-

Werpkracht wat is II. 1. 317. loodregt naar
 boven 320. waterpas 320.
 schuinsche 321. maakt een
 brandsneede 322.

———— (proefnem. der) door kwikzilver II. 1. 327.

—— ——— loodregte II. 1. 328.

—— ——— ——— waterpas) *ibid.*

—— ——— ——— (schuinze) 329.

———— toegepast op de Busschieters II.
 1. 331.

Wi.

Wigge wat is III. 1. 205. kragts bereekning 206. werking 207.

———— algemeene eigenschappen. 211.

———— (kracht van de) zo veel groter, naar
 maate dat zy scherp is 214.

Wigge (voorbeeld van) byl, bytels, mes-
sen 217.

Windas wat is III. 2. 175. is een hefboom
van de eerste soort 176. aard en
evenredigheid 178. berekening
ibid *aann.* vergrooting van de mid-
delyn der spil door het touw. 182.

Windbal (wat is) IV. 1. 127.

Winden (naamen der) III. 2. 461.

—— (beurthoudende en veranderlyke)
III. 2. 463.

—— (oorzaak der) III. 2. 464.

—— (veranderingen der) door de
lugt III. 2. 466.

—— (snelheid der) III. 2. 472. kragt
474. werktuig daer toe 473.

—— (nut der) III. 2. 477. in de zee-
vaart 479. windmolens ibid. in de
vliegers 481.

Winden door Konst gemaakt. III. 2. 482.

Windmeeter III. 2. 476.

Windmolens (wat zyn) II. 1. 376.

Wintroer beschryving van't III. 2. 87. des-
zelve kragt 89. gebreken 92.

Wind wyzer III. 2. 473.

Wo.

Wolken wat zyn III. 2. 296.

Wr.

Wryvend Lighaam tot een zekere trap
ver groot, vermeerderd de wry-
ving niet meer I. 2. 330.

Wry-

Wryving wat is I. 319.

———— is tweederly 320.

———— beschryving der eerste 321.

———— tweede 322.

———— voetbeeld van beide soorten in de wielen en rytuigen 323.

———— (weerstand der) is bezwaarlyk uytterekenen, en hangt af van de gladheyd der oppervlakten, die niet te bepaalen is I. 2. 324. en heeft invloed op de waardy van de andere oorzaaken der wryving 325.

———— wat in de zelve aantemerken I. 2. 326. op de oppervlakte der lighaamen 327. en de snelheyd van de beweeging 328.

———— (nut der) in de wigge en schroef III. 1. 231.

Wryvingen wat'er bestendig plaats in heeft
I. 2. 332.

Wryven ('t) in de handen, in de zyde
slaan IV. 2. 373.

— (gelyke) in de electriciteit geeft
geen gelyke uitwerking VI. 2. 71.
door de hand best 73.

— vernietigd de beweging I. 2. 335.

— (uitwerkzels der) in 't bederven,
en verslyten van alle dingen I. 2.
337.

— deszelfs nut en voordeel I. 2. 340.

— (byde) komen de oppervlakten in
aanmerking I. 2. 345.

— ('t) der oppervlakten vertraagt den
loop der vloeistoffen I. 2. 347. als
ook die van 't water &c. 348. ook
den loop der revieren 350.

Wryving (uitwerkzels der) door drukking vermeerdert in uurwerken I. 2. 352. op den draaibank 353. in nyptangen enz 354. is dikwils oorzaak dat werktuygen in 't groot mislukken 355.

— der vogten tegen elkander. IV. 2. 374.

Wy.

Wyn (roode) klimt door water naar boven II. 2. 531.

— vriest met blaazen, en vergaart zyn geesten in 't midden IV. 1. 192.

Wyngest maakt het ys koud, en 't water warm IV. 1. 214.

— met water gemengt word onklaar en warm IV. 2. 375-377.

— (aart der deeltjes van den) en 't water IV. 2. 381.

Wyngeest kookt met minder vuur dan 't water IV. 2. 661.

Yd.

Ydel (het) is eene verdunde Lugt. III. 2. 71 deszelvs uiterste graad 76.

Yl.

Ylheden derzelve hoeveelheid onbekend I. 1. 146.

— doch moet zeer grootzyn 147. verschillen in grootte 149. en in gedaante 151. derzelve gebruik in het plaatsnyden I. 1. 153. in het Coleuren van marmer 154. vernissen 155.

Ys.

- Ys wat is IV. 1. 140. hoe gemaakt word
slappe vorst 142. in sterke 143.
- dryft op water 144. word door lugt
blaasjes grooter 147. zonder lugt is
zwaarder 150. deszelvs ligtheid is aan-
merkelyk 151.
 - is niet zout IV. 1. 161. deszelvs afzet-
tings kragt is verbaazende 166. oorzaak
169.
 - (gronde) wat is IV. 1. 174.
 - (dryf) IV. 1. 186.
 - het hardst en schielykst in schoon wa-
ter IV. 1. 190.
 - hoe te maaken IV. 1. 99. het mengzel
beviest niet 159.
 - (tafel) IV. 1. 195.

- Zs* (natuurspeelingen in 't) IV. 1. 198.
 — (de graad van koud) kan merkelyk ver-
 groot worden IV. 1. 203.
 — (het) smelt niet door gebrek van vuur
 IV. 1. 211.
 — schotzen in een revier IV. 1, 178.
 — zetting IV. 1. 183.
 — kegels IV. 1. 227.
 — kegels (vorming der) II. 2. 472.

Yz.

- Yzeling* wat is III. 2. 295.
Zzer gesmolten zet zig uyt als koud word
 IV. 1. 151.
 — hoe gesmolten IV. 2. 628.
 — wordt langer door warmte IV. 2.
 528. en korter door koude 529.

Yzer

Tzer en Water bevtiefen beide seer schielyk
IV. 1. 154.

— — — — — gevoelen van den
HEER MUS-
SCHENBROEK
ibid 155.

Za.

Zand korreltjes (de) vertoonen zig door
't Microscoop van zeer verschillen-
de Gedaante I. 1. 60. nuttighyd en
gebruyk derselver van afgeleid ibid.
69. hunne doorschynendhyd 70.

Zand steen, hout, spons, trekken water op
II. 2. 752.

Zamenpersing aan alle ligchaamen eigen I.
1. 159.

— — — — — der lugt werktuig daar toe
III. 2. 99.

— — — — — (uiterste graad der)
III. 2. 101.

K 3

Za-

Zamenpersing haare verschillende uytwerkzels van verschillende zaaken I. 1. 176.

Zamenstand der Dwaalsterren VI. 1. 84.

Zc.

Zeep (wat is) IV. 1. 95.

Zee waarom zout is IV. 1. 81.

— heeft wezentlyk zout IV. 1. 85.

— blyft altyd even zout IV. 1. 89.

— (het bevriscfen der) IV. 1. 193.

Zee water (het) moet aan de bron gebragt, en zoet worden IV. 1. 15.

————— gevoelen van *Descartes* 16.

————— (het) word in de bergholen niet overgehaald IV. 1. 17.

Zee water komt niet door onderaardsche buizen, en doorzypeling aan de bron IV. 1. 20.

Zee-

Zeilen der scheepen II. 1. 361.

— — — met een ruyme zywind II.
1. 462. werking van 't
zwaard 363.

— — — met een vlakke zywind II. 1. 366.

— — — scherp by wind 367.

Zeilsteen VI. 1. 265. oorsprong VI. 1.
265. steenagtigen aart. VI. 1.
266.

— — — kleur, hardheid, zwaarte VI. 1. 265.

— — — kragt en Poolen VI. 1. 268.

— — — wapening vertoond zyn kragt VI.
1. 271.

— — — kleine naar Evenredigheid krag-
tiger VI. 1. 274.

— — — pleister (van gestooten) VI. 1.
278.

— — — aflooting der VI. 1. 282.

Zeilsteen verschillende poolen VI. 1. 283.

————— kracht aan yzeren plaatjes mege-
deeld is VI. 1. 290.

————— (konst) VI. 1. 291.

————— oorzaken der verzwakking VI.
1. 292.

————— sterke VI. 1. 293.

————— wyze van aanstryking VI. 1.
293.

————— Staafjes van den Heer KNIGHT VI.
303, DU HAMEL *ibid.* MICHELL,
VI. 1. 305. CANTON 306. AN-
THEAUME *ibid.*

————— (helling van de) VI. 1. 334.

Zenuwen oorzaak van 't gevoel I. 1. 211.

Zenuwen Oorzaak van de smaak I. 1.221.

Zi.

Zienen hoe geschied V. I. 115.

Zien (klaar) waar van afhangt V. 2.
719.

Zingen wat is II. 2. 581. *aanm.*

Zinnen (wat zyn) I. *ibid.* 197. hun gebruik
ibid. soorten 198. elk heeft zyn
eigen voorwerpen *ibid.* 199.

Zinken (het) van vol met water gelooopen,
fleschen, emmers, Schuiten. II. 2.
461.

— (balken, en kurken) allenskens II.
2. 463.

— (het beurtelings) en boven dryven
van drenkelingen II. 2. 656.

Zintuigen (de fynhyd der) verschilt in verschyden menschen I. 1. 232.

Zo.

Zonnestraalen weergkaats doen een thermometer ryzen IV. 2. 474.

———— (verschynzels van de) die door den kantzuil loopt V. 2. 507.

Zon schynt in haar opgaang grooter V. 1. 301. en langwerpig V. 1. 395.

———— schynt een vuur VI. 1. 55. vertoond zig als een schyf 57.

———— heeft vlakken VI. 2. 59. draaid om haar as VI. 1. 60.

———— (de) maakt de vuurstof werkzaam IV. 2. 472.

Zon haar dagelyksche loop is trager dan die der vaste sterren VI. 1. 176.

— is de maat der tyd VI. 1. 181.

Zons-verduistering VI. 1. 237. begint aan 't westen VI. 1. 240.

Zonnepunt der dwaalsterren VI. 1. 90.

Zonspunt VI. 1. 92.

Zonnestanden VI. 1. 69.

Zonnecircel VI. 1. 198.

Zondags-letter VI. 1. 200 in een schrikkel-jaar VI. 1. 201.

Zomerdrank (verkoeling der) IV. 1. 97.

Zout-

Zoutdeeltjes (de) zyn uit een zelfde zout
 allen van eene zelfste gedaante
 L. I. 71. waarom in 't wa-
 ter niet zichtbaar *ibid.* maar in
 verschillende zouten van ver-
 schillende gedaante *ibid.* 72.
 wordt ook ontdekt in de myn-
 stoffen *ibid.* 73.

Zout bewaard de ligchaamen en waarom I.
 I. 173.

— (zee) smelt beter als salpeter IV. I.
 69. smelt in warm water beter dan in
 koud IV. I. 73. keert weder in zee
 IV. I. 91.

— armoniac maakt het water koud IV.
 I. 76.

— maakt koude, geen ys IV. I. 156.

— van Zeewier wat is IV. I. 222.

Zu.

Zuig pompen verklaard. II. 2. 575.

— en perspomp II. 2. 578.

Zw.

Zwaard (van een schip) deszelfs werkinge II. 1. 363.

Zwaarte (de) gepaart met een andere kracht maakt een zamengestelde beweging II. 1. 253.

Zwaarte gevoelen van Descartes II. 1. 86.
is ongegrond 105.

— — — HUIGENS 106. van BULFINGER 108.

— — — ARISTOTELES 140. NEWTON *ibid.* GASSENDI 141.

Zwaar-

Zwaarte is onderscheiden van gewigt II. I. 145.

———— zoortelyke II. I. 146.

———— is in alle ligchaamen II. I. 147. ook in rook en damp 150.

———— loopstreek (der) II. I. 175. is in alle ligchaamen dezelve 178.

———— word niet veranderd door den tyd II. I. 196.

Zwaarte deszelvs middelpunt III. I. 18. is niet hetzelfde met het middeipunt der gedaante van het ligchaam 19.

Zwaarte punt wat is III. I. 299. daalt zoo laag als kan 300.

———— der lichaamen in de maan. II. I. 201.

Zwaarte punt (algemeen) is het middelpunt der aarde II. I. 200.

Zwaarte punt gemeen van twee ligchaamen III. I. 306. deszelvs verplaatsing 308.

———— van schuinsche st aande lighaamen III. I. 316. *Zwaar-*

Zwaarte punt op hellende vlakten 307.

———— van bewoogen ligchaamen 320.

———— van zamengestelde ligchaamen
323.

———— in menschen 326.

———— (zoortelyke) der lucht III. 2. 30.

———— der lugt verschillende bepaal-
gen III. 2. 37.

———— van een teerlingvoet lugt III. 2.
39.

Zwaarte kracht versneld in den val der lig-
haamen II. 1. 224. in even-
redigheid der hoogten 228.
deszelvs snelheden zyn als de
tyden 235. en de wegen der
vallende ligchaamen neemen
toe, in oneven getallen 237.
en staan tot elkander als de
vierkanten der tyden 239.

———— als eenparig aangemerkt III.
1. 23.

———— der vochten kan uit de hoog-
te gekend worden II. 2. 544.

Zwaar

Zwaarte kracht der lucht II. 2. 545.

———— opzigtelyke wat is II. 2. 610.

———— eigenschap 302. plaats van het zelve zelve in lynen en figuren 302. 303. in regelmagtige ligchaamen 304.

Zwaarte kracht doet een ligchaam van loopstreek veranderen II. 1, 38.

———— neemt af in omgekeerde rede van de vierkanten der afstanden 206.

———— is kleiner onder den evenaar dan onder de poolen 211.

———— (aart der) wanneer de aarde stilstond II. 1 215.

Zwaarte kracht haare werking op eene draeiende aarde II. 1. 217.

Zwart het zien van V. 2. 751.

Zwengels zyn kromme hefboomen III. 1. 72-77.

Zwemmen (t) met blaazen, en kalabassen II. 2. 658.

———— (viervoetige dieren) zwemmen beter dan menschen II. 2. 659. redenen er voor 661.

By den drukker deses zyn de navolgende werken gedrukt, of is door aankoop het regt van Cotype magtig geworden.

ADDISON bewyzen voorde waarheid van de Christelyke Godsdiens	in Octavo	1 — 5 —
BOSTON traktatus Stigmologicus æreobiblicus	in Quarto	— 14 —
BERNIERA Historia Ecclesiastica	in Octavo Editio Sexta	— 11 —
BRAKONIER korbondig onderwys in de waarheid van den Christelyke Godsdiens volgens den heidelbergse Catechismus	in Octavo 5 de druk	— 7 —
B.V. Kortverhaal van de droevige gesteldheid der Provincie van Utrecht, en een gedeelte der Provincie van Holland in den Jaare 1672 en 1673	in Octavo.	— 11 —
CLOSSII Specimen Observat: Criticarum	Quarto	— 10 —
CHRISTENS weg na den Hemel, in derselver byzondere ontmoetinge op die weg, zamenpraak tusschen een zwak en sterk Christen	in Octavo	— 7 —
CLERK (le) Overeenstemming der 4 Evangelisten	in Quarto	1 — 16 —
DRAN (Le) over 't steensnyden	in Octavo met platen.	1 — 18 —
DODDRIGE over de opvoeding der kinderen, en Predikatiën voor jonge personen	in Octavo.	1 — 5 —
	L	DODD

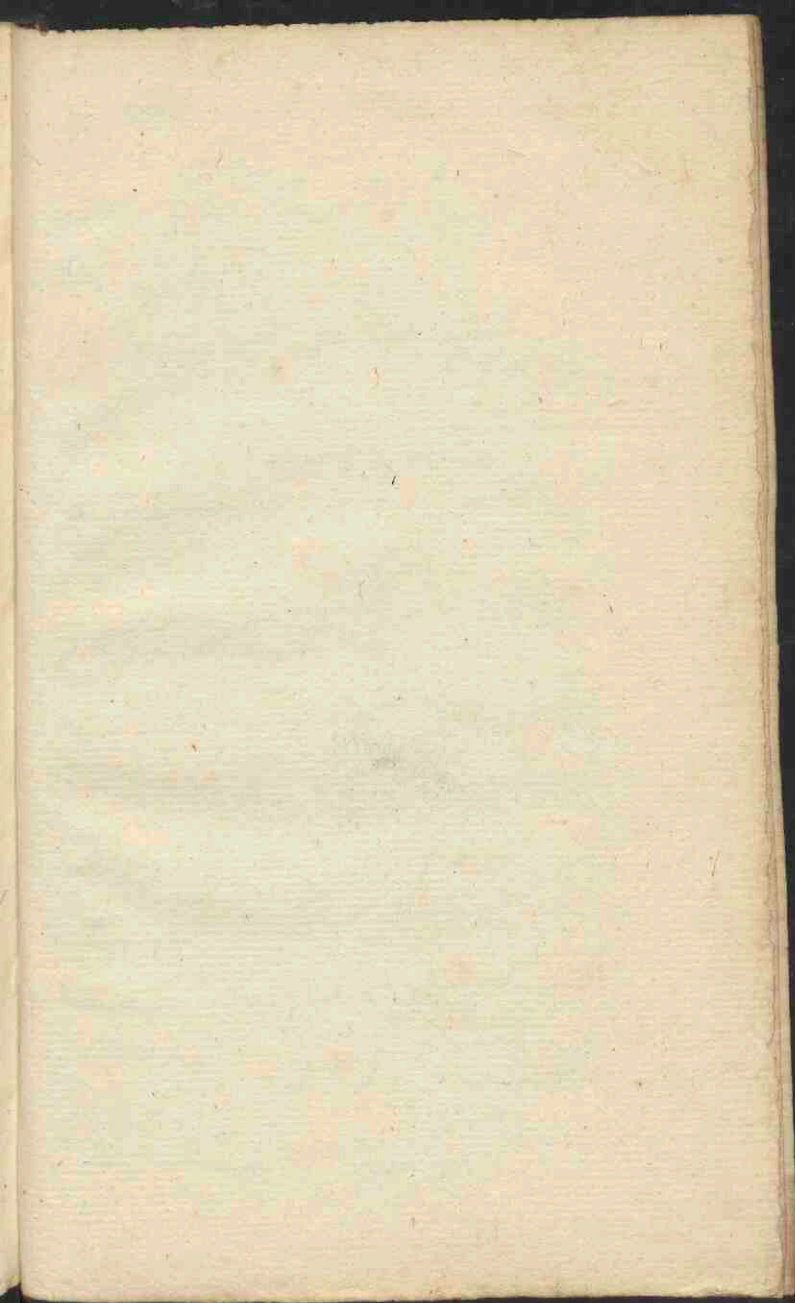
- DODDRIDGE Christus nodiging voor dor-
stige zielen in Octavo. — 6 —
- DURHAM Christus gekruyst, zynde den in-
houd van verscheide Predikationen over Jezaja
53. met een Voorrede van Professor Bert-
link in quarto. 3 — 15 —
- Zaligheid der doden, die in den
Heere sterven. Octavo — 14 —
- ECK (C. van) ad Pandectas. 2 vol. in Octa-
vo. Editio Ultima 3 : —
- ERSKINE (R) Bron van alle zegeningen in
Octavo. — 14 —
- Bleide boodschap in zwaare tyden,
veilige schuilplaats tegen een aannaderende
duyfternis, zynde den inhoud van verscheide
Leerredenen, meest gedaan op bededaagen in
Octavo. 1 — : —
- Fonteine des heyls, geopent voor
zondaaren. in Octavo 1 — 10 —
- Groote bazuyne des Evangeliums
in Octavo. 1 — : —
- (E) Reize eens geloovige naar het
Hemelsch Jeruzalem in Octavo. 1 — : —
- GOLII Grammatica græca. in Octavo. 1 Gl.
- GRAEVII Cohors musarum in Octa-
vo. 1 — : —
- Gods vrymagtig albestuur luisterlyk ten toon ge-
steld in de bekeering van de Heer Chalus Heer
van la Motte overgegaan met deszelvs famielje
uyt de Roomsche, tot de Gereformeerde
Godsdienst in Octavo. — 14 : —
- Geschiedenis van een Neger, zyne reize met de
Heer N. van Surinaame naar Hollandt, lan-
ding door Schipbreuk aan een onbekent yland,
Levensbeschryving van de Goeverneur van 't
zel-

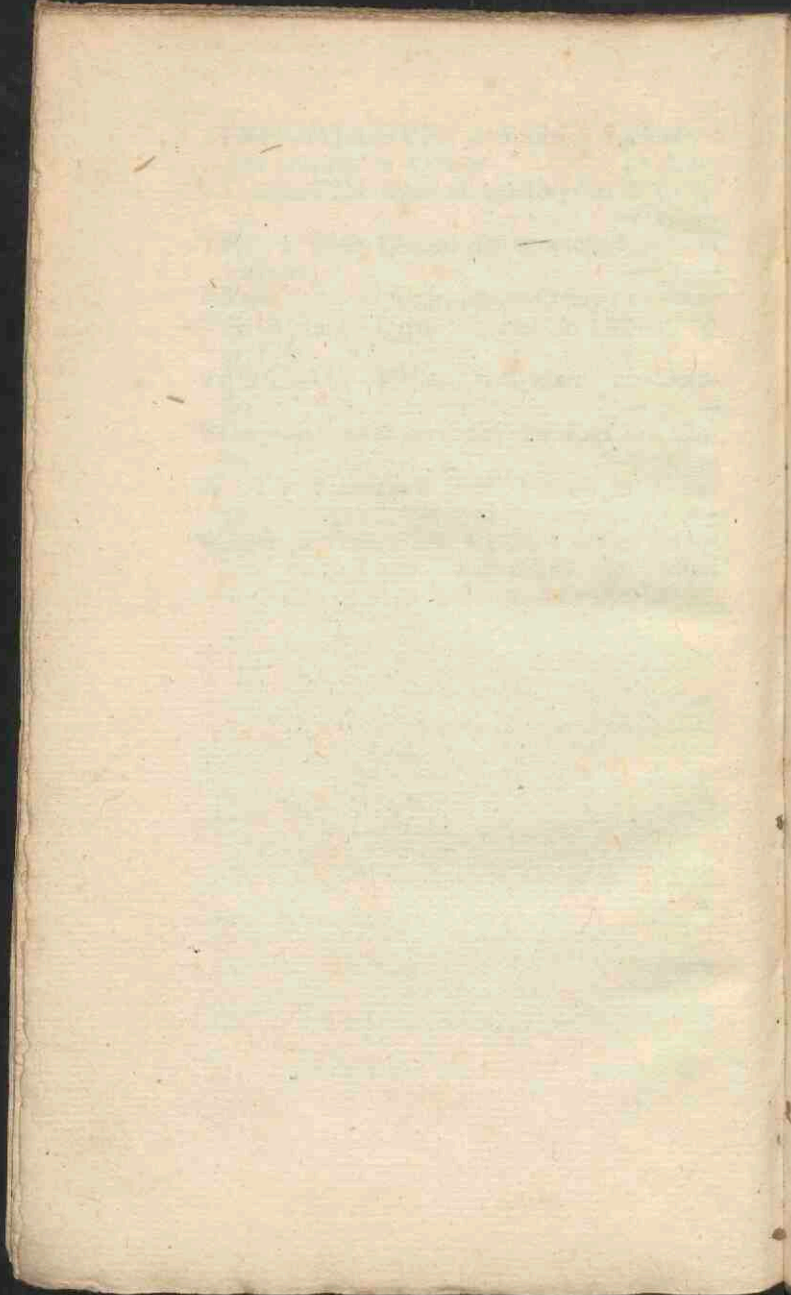
- zelve de Heer LE SAGE. Godsdienst, Levens wyze der inwooners van het selve in Octavo. 11 fluv.
- Geheim der Jesuiten ontdekt in Octavo. 7 fluv.
- HORTHEMELS Physica. in Octavo.
- filosof. moralis. in 8vo.
- HALUBERTON zond: verheugd in Gods hyligdom, zynde verscheide predikation, bygeleghentheid van avondmaals tyden in Octavo. — 18 —
- HOADLY klaar verhoog over de natuur, oogmerk, en gesteldheid des Avondmaals. in Octavo. 1 — : —
- HORNING niets by geval, of verhandeling over de voorzienigheid. — 16 —
- HOUTEN (J. van) boetveerdige Christen in zyn eenzame binnenkamer: uytgegeven, en meerderd door Voetius. in Octavo — 11 —
- JULIUS OBSEQUENS Oudendorpii, in groot Octavo. 1 — 8 —
- IRHOVEN Gronden van het verzekert Christendom. in Octavo 1 — 14 —
- JORNA Christelyke Wonderspreuken. in Octavo. 1 — 4 —
- KENNEDY (Hugh) Leidinge des Euangeliums tot Zaligheid van Zondaren, zynde den inhoud, van verscheide gewigtige Leerredenen, in Quarto. 1 — 8 —
- geloofwaardig verhaal van het werk Gods in Schotland, in de wonderbare bekeering van zeer veele Zielen, in Octavo 3 deelen. 1 — 8 —
- KOELMAN Sleutel tot de opening van de openbaringe van Johannes in Octavo. 1 — 5 —
- KIDGELL Fables. in het Engelch en Frans met

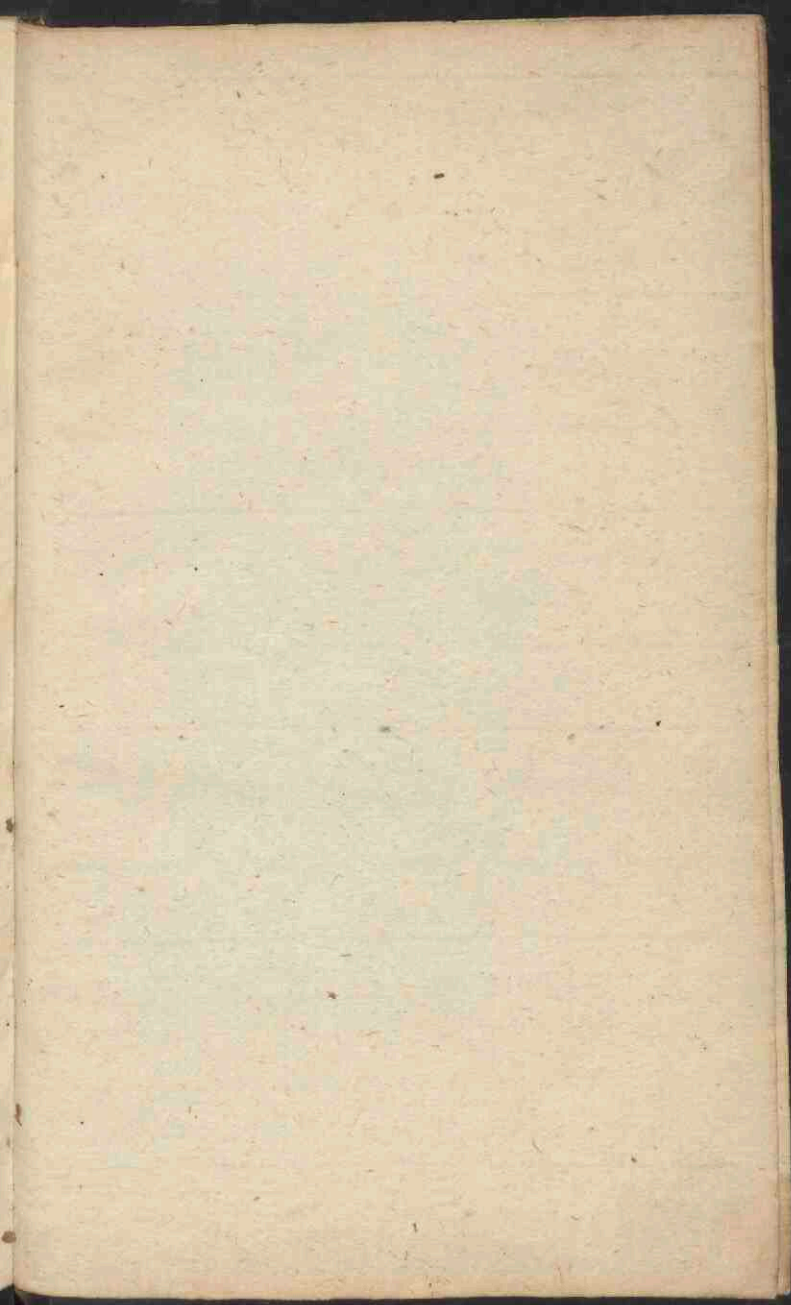
met platen 2 delen.	1 — 5 —
KLOEKHOF de morbis animi in Groot Octavo.	— 16 —
Leven van Henry, door W. Tong. in Octavo.	— 14 —
LEIBNITZ proeve van Gods goedheid, des menschen boosheid, en oorsprong van het natuurlyk kwaat, vertaald met aanmerkingen vermeerderd; door den Heer PETSCH, Lid der Haarlemsche Maatschappye, 3 deelen. in groot Octavo	5 — 5 —
LODESTYN (J. van) heerlykheid van een waar Christelyk Leven in 8vo.	1 — 5 —
— Weegschaale der onvolmaaktheden der heiligen, Octavo.	— 15 —
— het vervallen Christendom, uit haare zorgelooze doodslaap opgewekt, in Octavo	— 15 —
LAMPE Synopsis hist. Ecclesiasticæ. in Octavo.	— 18 —
MARCK (J.) Medalla theologiæ Christianæ. Editio ultima.	1 — 8 —
MERILLIUS Synopsis Instit. imperialium, Octavo.	7 stuyv.
MEULEN (van der) de Ortu & Imperii Romani, in Duodecimo.	— 12 —
— onderzoek over het hoogste gebied. in Octavo.	— 14 —
MIL Heilige mengelstoffen, in Quarto. met pl.	1 — 16 —
NOLLET Natuurkundige Lessen, door Proefnemingen bevestigd. met platen, in Octavo, 13 stakken, met 't Register.	20 — 13 —
— Brieven over de Electriciteit, op de pers.	
— Naaspooringen.	op de pers.
	NOL-

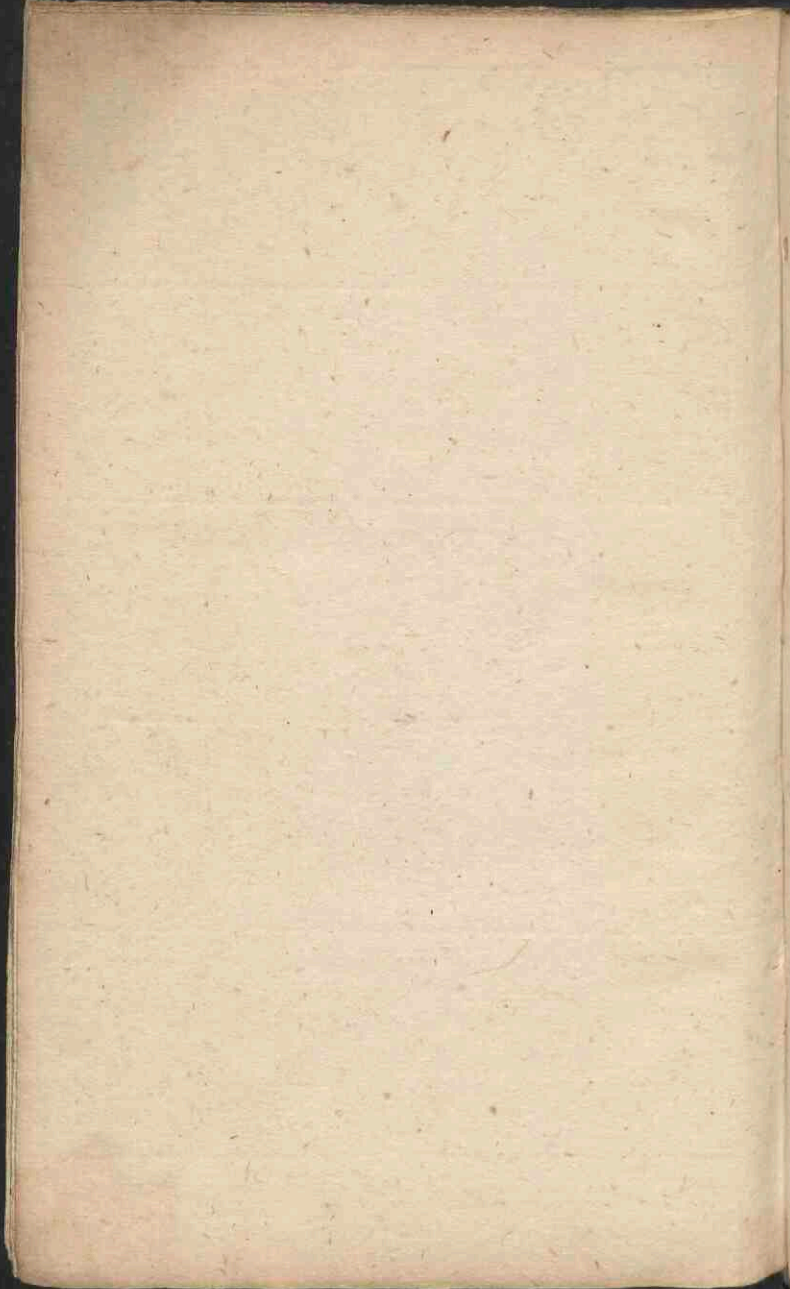
NOLLET	Proeven over de Electriciteit , op de pers.	
MOZES MENDELZON	Zedel. gevoelen over 't kwaad.	
OOSTERDYK	Instit. med. practicæ editio Ultima. in Quarto.	1 — 18 —
OTTO	Jurisprudentia symbolica in Oetavo.	11 stuiiv.
—	de vita servii sulpitii severi. gr. Oetavo.	11 stuiiv.
OWEN	Heerlykheid van Christus. in Oetavo.	1 — 4 —
—	Gods gewoone handelingen , met son- dige Landen en kerken. in Oetavo	— 16 —
—	over de Leere der Hylige drieenheid in Oetavo.	— 14 —
D'OUTREIN	over Psalm 119. in Oetavo.	1 — 5 —
—	kragt der Godzal:	— 14 —
Perizonii	dissertatio de morte Judæ. in Oetavo.	— 15 —
Pope	Carmina de homine. in Oetavo	— 14 —
PONTOPPIDANS	kragt der waarheid , te- gen 't ongelooft , om atheïsten en naturalisten te oertuygen. in Oetavo	1 — 14 —
PICTET	over de onverschillighyd der Gods- dienst. in Oetavo.	1 — : —
Practikale	Observatien over de hedend: troube- losten. in Oetavo	— 7 —
REITS	eenige hondert themata. in Oetavo. 6de druk.	1 — 2 —
RELANDI	Antiq. vet. hæbreorum. in Quar- to.	1 — 8 —
RIDDERUS	Worstelende Kerk. in Oetavo.	— 14 —
	STRUCHT-	

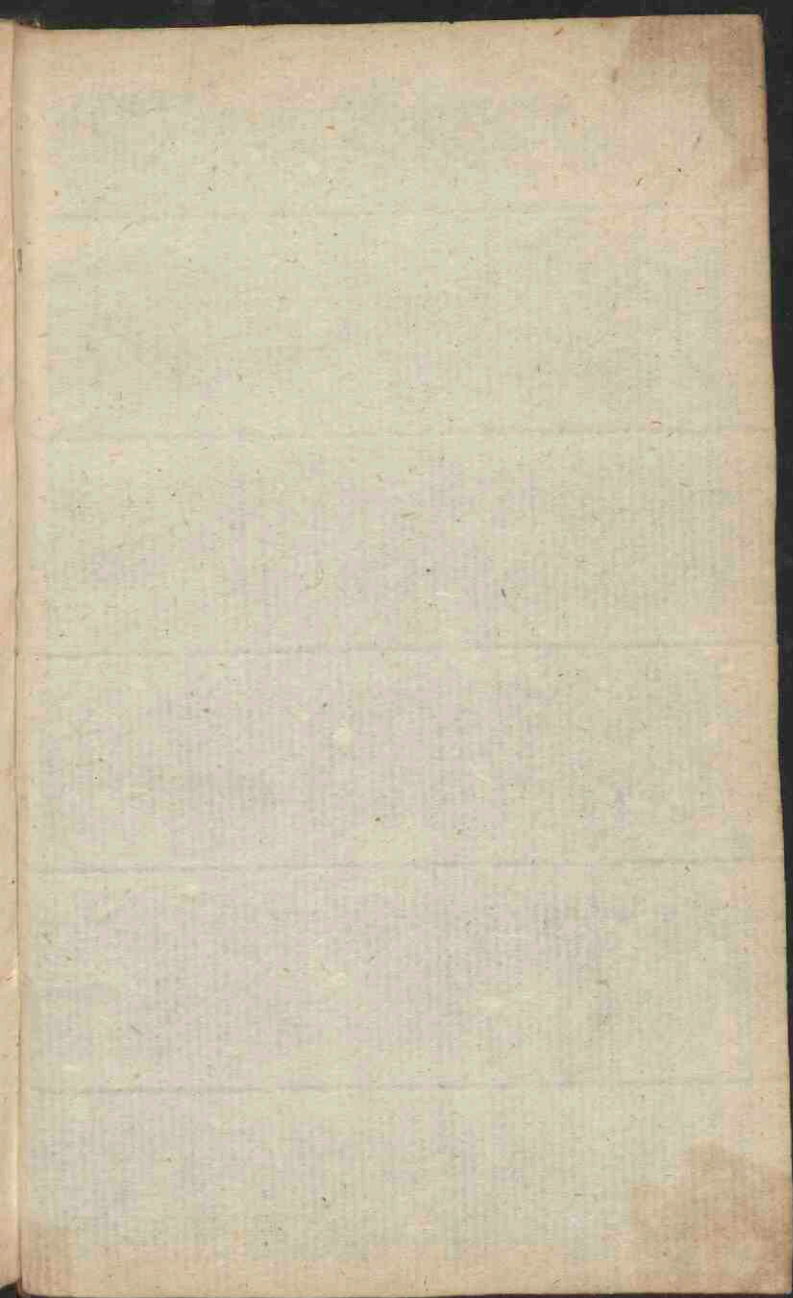
- STRUCHTMEYER** de republica Supremaque
 ejus potestate in Quarto 15 fluv.
TURRETIN tegen de geestdryvery. in Octa-
 vo. — 15 —
TRIGT nodig Cieraad der bruylofskinderen in
 Octavo. — 7 —
VRIES (de) de natura Dei. in Octavo 1 — 6 —
VOORDA ad legem falcidiam. in Octavo. op
 de Pers.
VEDELIUS Hylige vrolykaart. in Octa-
 vo. — 7 —
VOETIUS over de Kerkelyke magt in Octa-
 vo. — 10 —
WATS Nedrigheid van Paulus. in Octa-
 vo. — 14 —
Willink Amstellandsche arcadia 2 deelen in Oc-
 tavo. met 13 zeer Fraaie platen van Philips.
 — dito op klyn Mediaan Schryfpapier

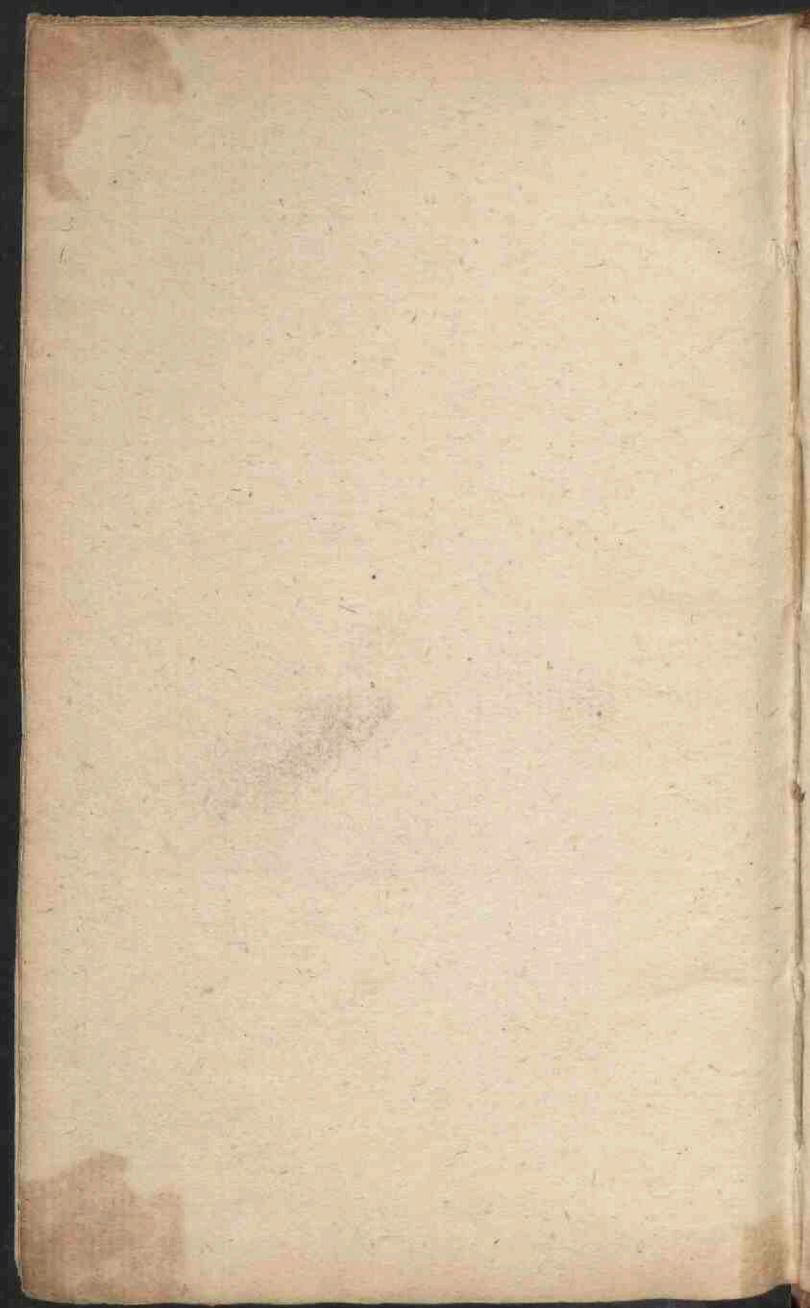

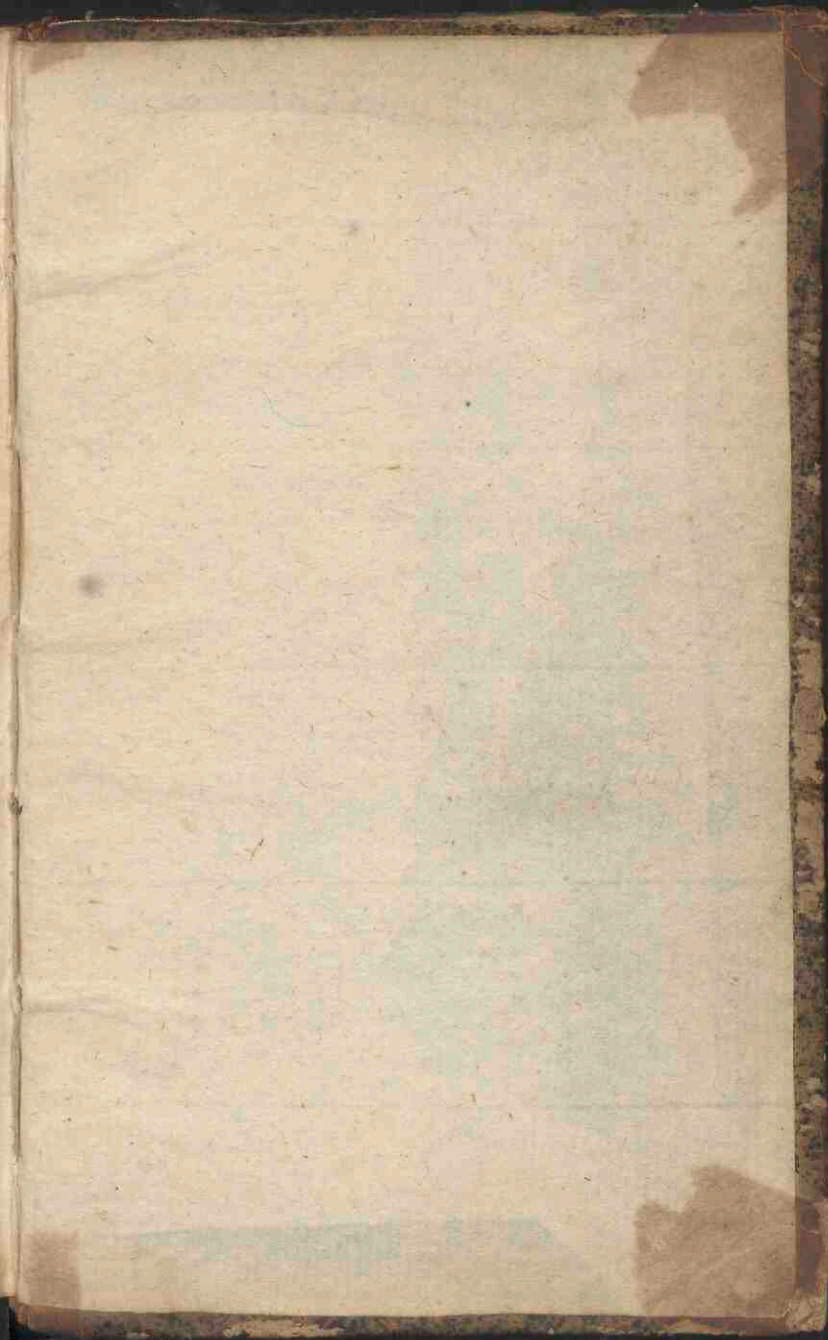

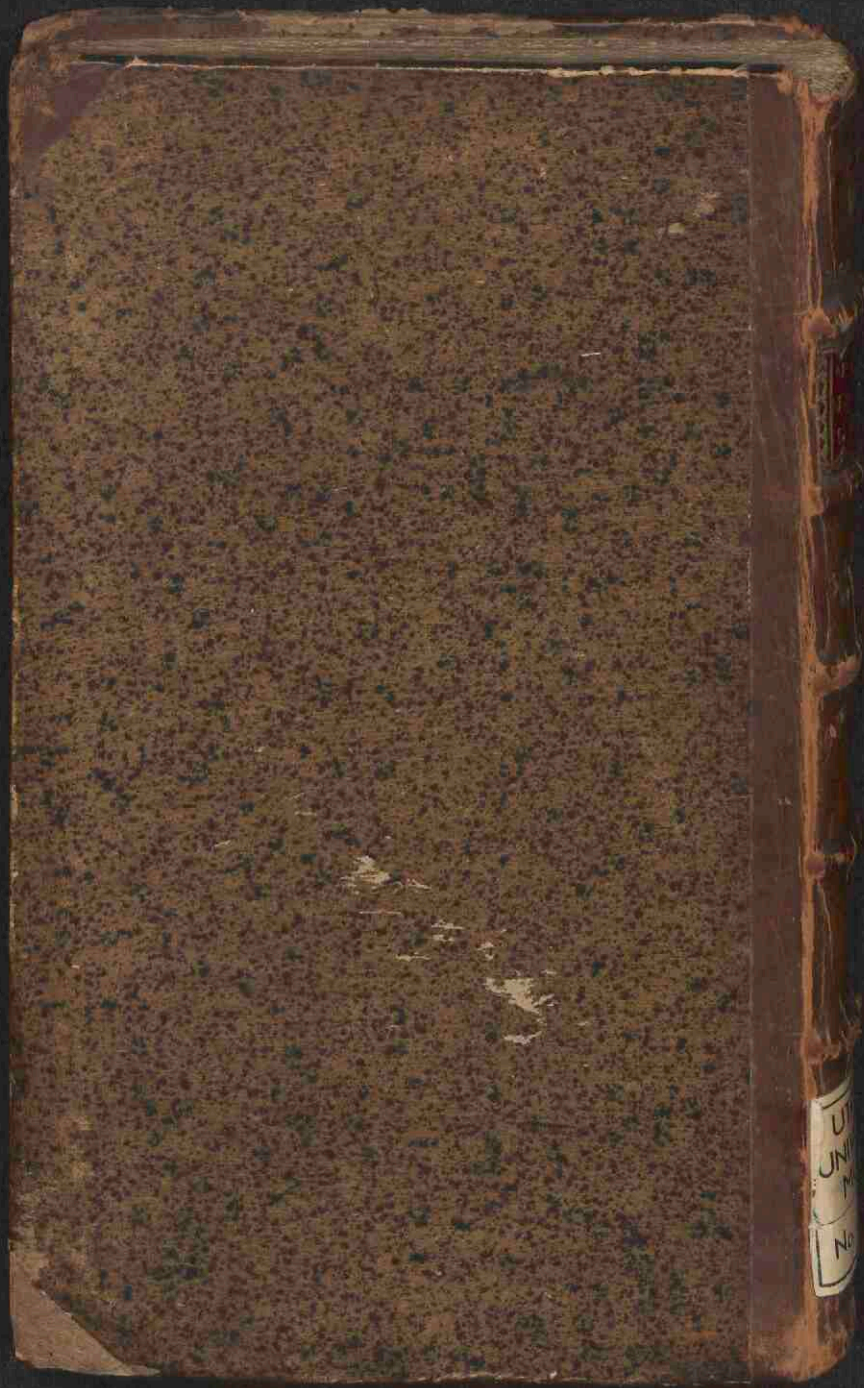

52
2
2